A°. 1862. N°. 302.

VRIJDAG 19 DECEMBER.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

De Burgemeester der stad Utrecht brengt ter openbare kennis dat de Raad zal vergaderen Vrijdag den 19. December 1862 des namiddags ten één ure op het Stadhuis.

Utrecht 18 Dec. 1862.

De Burgemeester voornoemd
N. P. J. KIEN.

BEKENDMAKING.

De Burgemeester der stad Utrecht brengt ter kennis der Ingezetenen, dat de door den Heer Commissaris des Konings in de Provincie Utrecht executoir verklaarde suppletoire kohieren van het patentregt 1. en 2 Afdeeling, dezer gemeente, 2e kwartaal, dienst 1862/63, aan de heeren Ontvangers der Directe belastingen 1. en 2. Afdeeling, Kantoor houdende, voor de eerste Afdeeling aan de *Ganzenmarkt* en voor de 2. Afd. in de *Heerenstraat*, zijn ter hand gesteld, aan wie ieder verpligt is zijnen aanslag, op den bij de wet bepaalden voet, te voldoen.

Gedaan en op de gewone plaatsen aangeplakt te Utrecht, den 18. *Dec.* 1862.

De Burgemeester voornoemd,
N. P. J. KIEN.

UTRECHT, Vrijdag 19 December.

De ontvangst van keizer *Napoleon* en zijn gevolg door baron *Rothschild* houdt geheel Frankrijk bezig; zulk een ontvangst behoort tot de hooge zeldzaamheden, en dat de baron daarvoor schatten veil had, is te begrijpen; men meent te Parijs, dat dit bezoek in verband staat met financiële bedoelingen; wat hiervan zij, dit is zeker, dat ook dit bezoek weder bewijst, hoever de weelde in Frankrijk wordt opgevoerd. De keizerin, zegt men, drijft op dit punt het meest, en Engelsche bladen beweren, dat de keizerin in eene *week* meer aan haar toilet besteedt, dan koningin *Victoria* in een *jaar!* Aan 't geheele fransche hof is de weeldelust een kanker geworden, waarvan men niet kan nagaan wat het einde zal wezen. Een aardig beeld van den toestand van Frankrijk gaf onlangs op eene hofpartij eene Duitsche prinses, die haar kapsel had versierd met een soldaatje van edelgesteenten!

Nog blijft de afstand van de Jonische eilanden door Engeland in de voornaamste plaats het onderwerp van bespreking. De mogendheden zullen in de zaak gekend moeten worden en wel zij, die het beschermheerschap hebben bepaald; daartoe behooren ook Turkije en Napels, welk laatste rijk door koning *Victor* moet worden vertegenwoordigd. Dit zou nog eenige moeijelijkheden kunnen te weeg brengen.

Wat Italie aangaat, het nieuwe bewind is voornemens de rooverijen in 't Zuiden met kracht te bestrijden, waartoe het Parlement alle hulp wil verleenen. — Om het plan van een Statenbond te bestrijden, zegt men, wil *Farini* decentraliseren en de verschillende gewesten daardoor bevrediging schenken, of dit echter de zaak naar wensch zal bevorderen, is zeer onzeker; stellig is de poging zeer gewaagd, en kan zij ligtelijk juist medewerken tot hetgeen men bekampen wil. — In het parlement is het voorstel van *Bertani*, om tegen het kabinet *Ratazzi* nog eene motie van afkeuring uit te spreken, wegens de arrestatie van eenige leden van 't Parlement, naar de telegraaf gemeld heeft, afgestemd; maar met welke meerderheid wordt niet berigt. Er dient dus nadere tijding te worden afgewacht, om de ware strekking dier stemming na te gaan.— De Ital. senaat heeft den aanleg van nieuwe spoorlijnen goedgekeurd.

Te Weenen is de Rijksraad door den keizer gesloten; op het punt der financiën is 't geen de keizer zegt, niet zonder gewigt, en schijnt men te mogen hopen, dat Oostenrijk den goeden weg zal opgaan. De regering houdt geheel vast aan de Okt. en Febr. grondwet; eene regeling der moeijelijkheden met Hongarije is dan ook nog niet te voorzien, ofschooon men onder Weenen zal bemerken, dat velen het belang begrijpen, dat het Habsburger Huis bij eene verzoening moest hebben.

Uit Pruissen blijven de berigten dezelfde; tegenover Duitschland dreigt het kabinet van Berlijn met eene ontbinding van den Bond, daar het opkomt tegen de meening dat de meerderheid over hervormingen zou kunnen beslissen. Met het Tolverbond staat het, tengevolge van het Fransch handelsverdrag, nog kwaad, alhoewel er eenige meerdere geneigdheid bij enkele staten zich openbaart, om zich aan Pruissen aan te sluiten. Het plan om op de militairen nader te werken, door viering van den Hubertsburgervrede vindt meer en meer tegenstand; reeds is men niet zeer vriendschappelijk met Oostenrijk, en die viering zal dat niet verbeteren; ook ergert men zich er in Frankrijk aan, en vraagt de *Opinat.* of Frankrijk dan den veldslag van Jena niet mogt herdenken, wanneer Pruissen den gedenkdag van 't einde des 7 jarigen oorlogs viert! Het kabinet van Berlijn is dus nog niet zeer gelukkig.

Grootvorst *Michael* is goeverneur van den Kaukasus geworden. De Czaar wil zijne broeders deel doen nemen, aan de plannen van welwillendheid, die hij omtrent zijne verschillende rijksdeelen voedt. 't Is echter te hopen, dat dit op den duur gelukkiger gevolgen zal hebben, dan in Polen, waar weder over een paar goevernementen de staat van beleg is uitgesproken, en waar de goede bedoelingen van grootvorst *Konstantijn* dus den gewenschten gunstigen invloed op de bevolking nog niet hebben.

De sinds gisteren ontvangen **Telegrafische depeches** laten wij hieronder volgen:

Athene, 12 *December*. Het bevestigt zich dat de heer *Elliot* de kandidatuur van koning *Ferdinant* van Portugal ondersteunt.

Warschau, *Donderdag*. De goevernementen Warschau en Plock zijn op nieuw in staat van beleg verklaard; van dezen maatregel zijn alleen uitgezonderd de steden Warschau, Kalisch, Plock, de distrikten Petrikau en Lipno, en de twee spoorwegstreken. — De distriktsraad van Przasnysz is ontbonden, omdat hij zijne bevoegdheid is te buiten gegaan. (Verbeterd berigt van gister.)

Turijn, *Donderdag*. De *Opinione* verzekert, dat de heer *de Sartiges*, in een gesprek met den president van den ministerraad, de Romeinsche kwestie op het tapijt gebragt en toen tot antwoord gekregen heeft, dat de tegenwoordige staatkunde van Frankrijk het weinig waarschijnlijk maakt, dat nieuwe onderhandelingen een voldoende oplossing zullen ten gevolge hebben. Ook zou de heer *Nigra* eene soortgelijke verklaring aan den heer *Drouin de Lhuys* hebben gedaan.

Weenen, *Donderdag*. Heden is de zitting van den Rijksraad door den keizer gesloten. In de troonrede geeft Z. M zijn genoegen te kennen, dat het vertrouwen in de konstitutie van 20 Okt. en 26 Febr. geregtvaardigd is geworden. Men mag hopen, dat de zegeningen des vredes ook verder weldadig zullen werken. Dat Oostenrijk vastberaden de baan des vredes bewandelde, heeft het vertrouwen op Oostenrijks krediet verhoogd en verwierf het aller sympathie. Door den Rijksraad werden reeds gewigtige wetten tot stand gebragt. Bij de regeling der huishouding van den staat is men van het beginsel uitgegaan, dat het deficit door eigen krachten aangevuld moet worden. De keizer is overtuigd, dat dit geschieden moet door een meer gelijkmatige verdeeling van de belastingen. Door de opheffing der transito-tollen begint het handelsverkeer reeds te herleven. De wet tot regeling van de kontrôle op de schulden van den staat, verzekert het toezigt op deze aangelegenheid. De betrekkingen van de bank tot den staat zijn bij de wet geregeld. Reeds heeft de vermindering van de uitgaven gunstig gewerkt. Ten slotte uit de keizer den wensch, dat de leden bij hunne te huis komst de grondbeginselen van de konstitutie tot meerdere volmaking zullen verspreiden en zegt de vergadering vaarwel tot een volgend jaar.

Parijs, *Donderdag*. *La France* zegt, dat de mogendheden, die de kroon van Griekenland aan *Ferdinand* van Portugal aanbieden, uitdrukkelijk de voorwaarde hadden gesteld, dat de Grieksche konstitutie worde veranderd in dien zin, dat de koning zijne godsdienst zal kunnen behouden, maar alleen de Grieksche godsdienst als godsdienst van staat zal moeten erkennen.

Marseille, *Donderdag*. Volgens tijdingen uit Konstantinopel van 11 dezer, hebben alle Grieken aldaar hunne keus op prins *Alfred* vereenigd. Het bevestigt zich dat *Fuad* te Londen over eene leening van 6 millioen p. st. onderhandelt.

Parijs, *heden*, *Vrijdag*.

De *Moniteur* meldt dat de keizer den 1. Jan ten 1 ure na den middag het diplomatisch korps en de staatsligchamen en overheden zal ontvangen.

Petersburg, *Donderdag*.

Grootvorst *Michael* heeft het stadhouderschap van den Kaukasus aangenomen. Het is nog onzeker wanneer hij derwaarts vertrekt.

Turijn, *Donderdag*.

Men leest in de *Gazz. di Torino*: Eenige bladen berigten dat vrijmakingsvereenigingen zich trachten te reorganiseren en voegen er bij, dat de openbare meening zich deswege bezorgd maakt, daar zij de bedoelingen van het ministerie niet juist kent. Voor ieder die het karakter van *Peruzzi* en *Spavento* kent, kan die bezorgdheid niet bestaan. De regering kan niet anders doen dan het dekreet tot ontbinding dier vereeniging handhaven tot het parlement de wet op de vereenigingen zal hebben behandeld. De regering moet tegen de faktiën gewapend zijn, maar met wettige wapenen. Men moet dus wenschen dat het parlement genoemde wet zal aannemen.

De Senaat heeft de koncessie der Sard. spoorwegen aan het huis *Samenza* goedgekeurd. De Kamer heeft de kommissie van enquete voor de rooverij benoemd; onder hare leden telt men *Ricasoli* en *Bixio*.

— Z. M. heeft benoemd tot ambtenaren 2 kl. voor de burgerl. dienst in Ned. Ind, de kand.-ambt. *O. A. Burnaby Lautier*, jhr. *H. A. de Geer*, *W. L. H. A. Harloff* en *C. M. Ketting Olivier*.

— Naar men verneemt, heeft de Raad van State in de laatste dagen onafgebroken zeer langdurige zittingen gehouden, voornamelijk ter behandeling van de ontwerp-belastingwetten.

— Naar wij vernemen, bestaat het voornemen bij de regering, om, tegen 1. Januarij, aan alle ministeriën sommige ambtenaren, die om verschillende redenen voor hunne betrekking niet meer geschikt worden geacht, te pensioneren, hen niet te vervangen, maar door de vrijvallende traktementen, het lot der overgebleven ambtenaren te verbeteren. *N. Dagbl. v. 's Grav.*

*— Uit Luxemburg schrijft men van den 16.: Woensdag ll. is, ondanks het verzet der regering, door de Kamer een voorstel aangenomen tot afschaffing der tollen op de wegen, door de Kamer aangenomen. Sedert pruilde de regering en verlangde twee dagen achtereen verdaging der zitting, onder voorwendsel, dat zij verhinderd was die bij te wonen. Men sprak van een ministerkrisis en verkeerde voor de zitting van gister in gespannen verwachting. De minister van staat deel dadelijk het voorstel, dat de Kamer zou verklaren, zich, met ter zijde stelling van allen anderen arbeid, met het onderzoek van het budget te zullen bezig houden. Dat was een votum van vertrouwen, hoewel de regering dit loochende. Zij beloofde nog, in eene buitengewone zitting de nog te herziene ordonnantiën te zullen voorleggen. Na langdurige diskussiën werd het voorstel met 16 tegen 7 stemmen aangenomen. Of echter deze stemming de regering, gelijk zij nu is zamengesteld, op den duur zal redden, is een andere vraag. Het is zeer te betwijfelen.

---

*— De vertraagde verschijning van het *Bijblad* dringt ons, nog heden op de debatten over de doorgraving van Holland, even terug te komen. Wij plaatsen namelijk in ons bijblad, wat de afgevaardigde uit Utrecht, de heer *v. Voorthuysen*, op het beroep van den heer *Thorbecke* op den gewezen Hoofd-Ingenieur, thans Lid van den Raad van State, den heer *Storm Buysing*, in de zitting der Tweede Kamer van 13 Dec. jl. antwoordde.

Ofschoon wij het wenschelijke der aanneming van het wetsontwerp op de waterwegen indertijd hebben uiteengezet, nemen wij dit betoog gaarne op, omdat de korte opgaaf omtrent het door den heer *v. Voorthuysen* gezegde, in ons kamerverslag van 13 Dec., minder juist was.

— Reeds lang is het gezegd, dat de kunst-schatten, nu op verschillende plaatsen van ons land verspreid, in één gebouw vereenigd behoorden te zijn. De heer *Thorbecke* heeft dienaangaande in de Tweede Kamer de volgende verklaring afgelegd:

»Voor het overige is het onnoodig te zeggen, dat ik met bijzondere deelneming de gelegenheid zal aangrijpen om het denkbeeld van den geachten afgevaardigde uit Delft (den heer *Wintgens*) te verwezenlijken, namelijk om de musea te Amsterdam te vereenigen en alzoo den indruk van hetgeen onze kunst was en van hetgeen zij nog is, op vreemdelingen, liefhebbers, kunstenaars, op het gansche publiek, te versterken. Ik zal niet schromen aan de vertegenwoordiging eene zelfs hooge som te vragen, ten einde daartoe te kunnen medewerken op eene wijze, ons land, onze geschiedenis en de plaats die wij in de geschiedenis der kunst bekleeden waardig."

*— De gemeenteraad en de kamer van koophandel te Rotterdam hebben weder adressen, ten gunste van 't wetsontwerp op de waterwegen, aan de Eerste Kamer gezonden.

*— Nadat Woensdag middag door den burgem. van 's Hage eene proklamatie was uitgevaardigd, die de burgerij tot orde en rust aanmaande, hadden evenwel des avonds weder volksoploopen plaats.

Op verschillende plaatsen was de kavallerie gestationneerd, die telkens door middel van charges de volksmenigte uiteendreef; het verzet was niet noemenswaardig. Vooral aan den Boschkant en in de nabijheid der Teeken-Akademie had zich eene groote menigte verzameld, die op de sommatie niet uiteenging; de ruiterij-charge maakte spoedig schoon baan; op verschillende punten der stad werden evenzeer zamenscholingen uiteengedreven, o. a. voor de woning des burgemeesters. Bij die maatregelen zijn ook onschuldigen getroffen; zoo ontving zegt men, een lid van den gemeenteraad een slag van een policie-agent en bekwam een reiziger, die naar 't station liep, een wonde. Er zijn onder de rustverstoorders eenige afgedankte fabriekwerkers; jongens en nieuwsgierigen waren er thans minder; ook hoorde men kreten tegen autoriteiten; maar dat was enkel. Geld is er uitgedeeld; meerendeels beweren de leden, dat zij het regt om te wandelen blijven handhaven; over 't geheel blijkt weder de weinige achting, die men voor de policie heeft; dit is een ingewortelde kwaal, waarschijnlijk nog voortvloeijende uit den druk, onder de Napoleontische dwingelandij van de policie ondervonden. Op het stadhuis waren burg. en weth., gen. *Duijcker* en de off. van just. *de Brauw* bijeen.

Gister avond hebben zich de ongeregeldheden van de vorige avonden gelukkig niet herhaald.

*— In de gister gehouden zitting van den gemeenteraad zijn benoemd tot leden der komm. van financiën de heeren *Schuurman*, *v. Geuns*, *Bosch* en *Stern*; der komm. van fabriekage, de heeren *Jongeneel*, *Ram*, *v. Boetzelaer* en *Visscher*; der komm. voor het brandwezen, de heeren *Visscher, de Graaf*, *Ram* en *Bosch*; der komm. voor regtskundig onderzoek, de heeren *v. Lier*, *v. Hengelaar*, *v. Doorn* en *v. Nooten*; tot leden van het koll. van regenten over de gods- en gasthuizen, de heeren *de Jong*, *v Hengelaar*, *Schuurman* en *de Graaf*en tot lid der plaats. schoolkomm. de heer mr. *A. A. H. Besier*.

De raad heeft zich voorts vereenigd met de voordragten: tot traktementsverhooging van een hoofdonderwijzer en enkele hulponderwijzers en eenige belastingambtenaren; tot afkoop van een uitgang door mevr. *Bosch;* tot uitbetaling van eene som van ƒ 1625 uit het onvoorzien aan de erven van wijlen *H. Hoefsmit*, met het in de vorige vergad. gedane voorstel om het traktement der keurmeesters, niet veeartsen, op ƒ 600 te bepalen, alsook met de geheele verordening betreffende de traktementen der keurmeesters, en met de voordragt tot bepaling van het maximum van den onderstand over 1863.

Heden zullen de beraadslagingen over de zaak van het ziekenhuis worden voortgezet.

Onder de ingekomen stukken bevond zich o. a. een rekest van *A. Kaufman* te Rotterdam tot oprigting van zoogenaamde aanplakhuisjes.

— De nieuwe burgemeester te Enschede, de heer *Nahuys*, heeft Dingsdag zijne betrekking aanvaard, terwijl de heer *Loeff* zijn afscheid nam. — De verzekerden aldaar in „de *Adelaar* hebben besloten die maatschappij in regten aan te spreken.

*— Wij hebben niet gewaagd van de aanvraag om ontslag als burgemeester van Zeijst, door den heer mr. *Schas;* nu andere bladen daarvan berigt geven, meenen wij er ook mededeeling van te moeten doen, terwijl wij er bijvoegen, dat door de bewoners van Zeijst op verschillende wijzen de meest vereerende stappen zijn gedaan, opdat dit verzoek geen gevolg hebbe, en de gemeente zijn geachten burgemeester moge behouden.

— Gemeentegronden te Arnhem, nabij het station gelegen, hebben bij den publieken verkoop voor nieuwen aanbouw van huizen het dubbele opgebragt van de schatting.

*— Uit Meppel schrijft men ons: Wij verheugen ons, dat de gemeenteraad het voorbeeld van andere steden wil volgen in het wegruimen van buurten of stegen, wier kleine en bekrompene woningen voor de gezondheid allernadeeligst moet beschouwd worden en welke niet minder verderfelijk zijn voor de zedelijkheid, daar bij de bewoners niet zelden eene bijna geheele verdierlijking, tot schande der menschheid, wordt opgemerkt. De gemeenteraad hield zich Woensdag avond in zijne vergadering bezig met de beruchte zoogenaamde »Kroeshoek", die geheel om aangevoerde redenen zal ontruimd worden; het te verkrijgen terrein zou dan wel geschikt kunnen worden gemaakt tot een plein voor het houden van een veemarkt, zoals eene kommissie uit den gemeenteraad adviseerde, en waaraan veel behoefte bestaat.

*— Daar er slechts een 50tal (en niet 30, gelijk gister foutief werd gesteld) officiersplaatsen open zijn, en van de 80 onderofficieren die daar naar hebben gekonkurreerd, veel meer aan het examen hebben voldaan, hoopt men, dat een grooter getal zal benoemd worden, dan eerst was bedoeld. Bij het examen zijn de onderoffic. van het 7. reg. inf., waarbij de depôt-kursus alhier gevestigd is, over 't geheel buitengemeen gelukkig geweest.

— Op de aanbeveling voor een regter te Zierikzee zijn geplaatst mrs. jhr. *v. Panhuijs*, subst.-off. te Goes, *v. d. Meer Mohr*, kantonr. te Hulst, en *Snouck Hurgronje*, regt.-plaatsv. te Middelburg.

*— Gisteren avond opende de hoogl. *Brill* voor een uitgelezen publiek de reeks van letterkundige avondstonden, die hij voornemens is, dezen winter te geven. De oorsprong en het gebruik der taal was het onderwerp, waarbij ongeveer de volgende gedachtengang den spreker leidde. Niet de onbewuste uitingen van het zinnelijk gevoel, dat de indrukken der buitenwereld in ons opwekken, noch de nabootsing der natuur, vormen den grondslag der taal maar veel meer de behoefte, die de zelfbewuste persoonlijkheid heeft, om zijn eigen oordeel over de dingen buiten hem en over zich zelven, uit te spreken. Zoo opgevat, komt echter slechts tot stand, wat men de taal van het oordeel, der logika, zoude kunnen noemen, de taal die beantwoordt aan het kritische element in den mensch, dat zich boven de wereld stelt, zonder die wereld in zich op te nemen en te verwerken. Die taal past niet voor de behoeften van het denkend, willend en gevoelend wezen, dat zich beweegt in, en deel neemt aan het beweging, en strijdvolle leven. Maar zooals de schilder de op zich zelve doode kleuren tot tafereelen en beelden vol leven herschept, zoo vervormt en buigt de mensch de logische taal, om haar voor de behoeften passend te maken. Allereerst door de flexie of woordbuiging, waardoor het denkbeeld, dat door een woord wordt uitgedrukt, niet herkend wordt aan de volgorde, maar aan den vorm der woorden; voorts door de verschillende zinsvormen als de vragende, de bevelende, de wenschende; eindelijk door die menigvuldige grepen, waarmede door omzetting, weglating, herhaling, enz. van woorden, de verlangde beteekenis aan het gesprokene of geschrevene wordt verleend. In een aantal voorbeelden werd dit verduidelijkt en ten slotte opgemerkt dat dit gebruik der taal meer den redenaar, dichter of schrijver kenmerkt, dan de stof die hij verwerkt, en eene gave is, die niet naar willekeur of door opzettelijke studie wordt verkregen.

— Het genootschap *Demosthenes* te Deventer heeft tegen Maart 1863 een wedstrijd in voordragten van blijspelen, treurspelen en losse dichtstukken uitgeschreven; tot den wedstrijd worden alle rederijkerskamers opgeroepen. Prijzen zijn een leeslessenaar ter waarde van ƒ 155, een voorzittersstoel van ƒ 75, en een voorwerp in goud van ƒ 25. Als beoordeelaars zullen worden uitgenoodigd de heeren mr. *J. v. Lennep*, *H. J. Schimmel* en dr. *J. v. Vloten*.

*— Uit Gorkum schrijft men ons van gister:

»Heden avond werd hier ten voordeele der algemeene armen een koncert gegeven, dat wel eenig in zijn soort mag genoemd worden, want onze ijverige en kundige muziek-direkteur en zangmeester *F. Bersch*, had de voldoening, dat geheel het programma werd uitgevoerd door de zeer jeugdige leerlingen der sted. muziekschool en enkele andere discipeltjes. Het Gorkumsche muziekgezelschap opende 't koncert en begeleidde de jeugdige zangers en solisten. De laatsten, allen jonge meisjes, kweten zich naar ouderdom en krachten allerbest; de ensemble-stukken gaven niet minder genoegen; eene kleine kantate met orkest begeleiding, woorden van den heer *E. J. Mecima*, muziek van den heer *Bersch*, werd door de jeugdige zangeressen en zangers onverbeterlijk voorgedragen. We wenschen den direkteur en komponist geluk met den waarlijk goeden uitslag, die en hem zelven, èn belanghebbenden bij de vorderingen der muzikale jeugd, tot loon en genot heeft moeten strekken. De opbrengst was vrij aanzienlijk.

— De arr.-regtbank te Zwolle heeft gister uitspraak gedaan in de zaak van *P. Meeter*, gezagvoerder van de stoomboot de Zwaluw. De regtb. heeft verstaan dat het met wettig en overtuigend is bewezen, dat de beklaagde moedwillig en opzettelijk den afsluitingsketen van het Zwolsche Diep zou hebben verbroken, en hem mitsdien vrijgesproken; de kosten te dragen door den Staat.

— De gemeente Termunten is zeer verontrust en heeft ook schade geleden door het mislukken van den bouw van de nieuwe sluis, waardoor het water niet kon worden afgevoerd, maar, door den ongelukkigen toestand van den kadijk, overstroomde.

— Woensdag is te Oude Schild, op Texel, publiek verkocht het visschersschuitje, waarmede de luitenant ter zee *Rijk* in 1813, destijds adjudant van den admiraal *Verhuell*, met schipper *F. Oom*, den bekenden en moedigen togt van het Nieuwediep naar Frankrijk heeft gedaan, om gewigtige depêches naar *Napoleon* over te brengen en te halen. Dat dit schuitje zeer klein was, voor zulk eene reis blijkt uit den verkoop, daar het slechts ƒ 59 heeft opgebragt.

— Bij Elburg strandde Zaturdag een tjalkschip met ijzeren staven voor den centraal-spoorweg; Schokkers kwamen weldra toeschieten en vorderden ƒ 25 om hulp te verleenen. Loodsen te Kampen den bodem echter hebbende opgemerkt, snelden spoedig toe, en mogten het schip na veel moeite in behouden haven brengen. — Te 's Hage beviel eergister eene vrouw op straat; ze werd met haar zuigeling spoedig in eene woning binnengebragt. — Te Coevorden doet zich een vreemd verschijnsel voor. Er wordt namelijk bijzonder geklaagd, dat het gaslicht aldaar *te veel* licht geeft, aangezien het zóó hel en zóó schitterend is, dat zelfs de beste en sterkste oogen er niet tegen bestand zijn. De reden hiervan is dat twee ondernemers van gasfabrikatie tegen elkander wedijveren, wie van beiden het helderste licht geeft. — Te Leek loopt het gerucht, als zoude er onder Zevenhuizen, in die gemeente, eene even afschuwelijke als verschrikkelijke misdaad hebben plaats gehad. Aldaar overleed Zaturdag jl. eene jonge dochter, welke, nadat zij moeder geworden was, aan eene ongeneeslijke ziekte leed. Bij het in de kist leggen van het lijk schrikten de buren niet weinig, toen zij zagen dat het hoofd slap en los op het lijk hing en de nek gebroken was. Terstond werd hiervan kennis gegeven aan den burgemeester aldaar, die een voorloopig onderzoek heeft ingesteld. De ongelukkige woonde alleen met haren vader, wiens handelingen jegens zijne dochter, gedurende hare ziekte, niet van wreedheid zijn vrij te pleiten. — Gisteren is in de gemeente Wierden, in het water gevonden, het lijk eener dienstmeid, die Zaturdag avond, bij zeer onstuimig en donker weder, met eene boodschap is gezonden en sedert dien tijd vermist werd. — Te Lemberg is eene gruwelijke moord door een' 8jarigen knaap op zijn vader gepleegd. De jonge misdadiger heeft namelijk, om zijns vaders geld magtig te worden, hem slapende met een scheermes den hals afgesneden. — Te Altenburg in Saksen zijn een hôtel, het postkantoor, het raadhuis en zeven en twintig partikuliere woningen benevens twee schuren verbrand. — Als een staaltje van woordvorming der Duitschers strekke, dat onlangs in een Hoogduitsch dagblad voorkwam, om aan te duiden hetgeen wij door apotheek volkomen uitdrukken: *Gesundheitswiederherstellungsmittelzusammmenmisschungsverhaltnisskundigersanstalt*.

WATERHOOGTE.

Arnhem, 18 *Dec.* 2 09 El AP. 9.04. Gev 7 d.
Rijnhoogte te Keulen 18 Dec. 8 v. 4 d.

WEENEN, 16 December.

Een gerucht wil, dat de Poolsche leden van den rijksraad besloten hebben, geene zitting meer bij te wonen, maar hun mandaat in handen van den aanstaanden Galicischen landdag neêr te leggen.

De Grieken alhier hebben voor de verkiezing van een koning hunne stemmen uitgebragt op prins *Alfred*.

Eene kortelings verspreide brochure, getiteld: »Een woord tot overeenstemming tusschen Oostenrijk en Hongarije", te Londen en Edinburgh uitgegeven, wekt hier veel sensatie, te meer, naardien men gelooft, dat zij door den Hongaarschen minister graaf *Moritz Esterhazy*, zoo niet geschreven, althans geïnspireerd is. In de hoofdzaak komt de strekking dezer brochure hierop neder, dat Oostenrijk minder gewigt aan zijn Duitsch element moet hechten, naardien dit slechts eene minderheid van 7 millioen tegenover 38 millioen van andere nationaliteiten uitmaakt. »De Duitsche vriendschap heeft de Oostenrijksche dinastie nooit gebaat; aan veroveringen in Duitschland is niet te denken; hoe grooter en sterker Oostenrijk wordt, des te meer bondgenooten zal het ook in Duitschland vinden, doch nimmer, zoo lang het verminkt de komedie van den Duitschen Bond medespeelt. Derhalve voort uit den Duitschen Bond! geen verlangen meer naar eene Duitsche keizerskroon! In het Oosten ligt Oostenrijks toekomst. Heeft *Maria Theresia*, krachtens het regt der in Hongarije heerschende Jagellonen, Polen en de Bukowina verworven, zoo kan Oostenrijk heden of morgen de regten der Hongaarsche kroon op de Donau-vorstendommen doen gelden." Dat overigens de schrijver dezer brochure zich sterk verklaart tegen het opnemen van Oostenrijk met al zijne bezittingen in den Duitschen Bond, behoeft wel geen betoog.

BERLIJN, 17 December

De kroonprins en zijne gemalin zullen in Maart a. s. te Londen de feesten gaan bijwonen ter gelegenheid van het huwelijk van den prins *van Wallis*.

De minister van koophandel en openbare werken heeft aan eene deputatie te kennen gegeven, dat voortaan bij koncessie-aanvragen tot den aanleg van spoorwegen, ook de politieke gezindheid in aanmerking zal worden genomen.

Van de opbrengst der hondenbelasting zullen jaarlijks 10,000 thlr. voor den aanleg van trottoirs besteed worden.

Uit Kassel verneemt men, dat, na deliberatie van een uur, de kommissie, in wier handen het ontwerp tot voorloopige heffing der belastingen gesteld was, geadviseerd heeft tot aanneming, met welk advies de Kamer zich eenstemmig heeft vereenigd.

De *Bayer. Ztg.* meldt, dat sedert twee jaren met verbazenden ijver aan de bondsvestingen gewerkt is. Zij hebben in dien tijd 600 getrokken stukken gekregen met de noodige ammunitie. Al het oude materiëel is door nieuw en beter vervangen. Luxemburg is door een nieuw werk versterkt. Te Mainz is men bezig aan twee nieuwe werken en bruggen

men de wallen verder. Te Rostoff wil men een groot verschanst kamp aanleggen en te Ulm zullen de forten, die het verschanste kamp vormen, vermeerderd worden.

Door een vertegenwoordiger van de stad Kalmar bij den Zweedschen rijksdag is aan de kommissie voor de konstitutie een voorstel ingediend, strekkende om, ingeval de koning mogt komen te overlijden, zonder een mannelijken troonopvolger na te laten, zijne dochter, prinses *Louise Josephine Eugenia*, als geregtigd tot erfopvolging te verklaren. De komm. voor de konstitutie heeft met algemeene stemmen besloten aan de vergadering voor te stellen, dat elke toekomstige troonopvolger onderkoning van Noorwegen kan worden; krachtens de bestaande bepalingen kan alleen de kroonprins of diens zoon deze betrekking waarnemen.

LONDEN, 17 December.

Heden ten 2 ure ongeveer zal het nieuwe koninklijk praalgraf in Frogmore Gardens worden ingewijd. Morgen ochtend vroeg zal het lijk van wijlen Z. K. H. prins *Albert* daarin worden bijgezet.

De *Morn. Post* deelt mede, dat koning *Ferdinand* geen lust heeft, den troon van Griekenland te beklimmen. Het blad begrijpt dat een vorst, die in zijn aangenomen vaderland zoo bemind is, er bezwaar in ziet, de voordeelen van een stil leven te ruilen met de moeijelijkheden en de beweging, die zijn nieuwe pligten zouden met zich brengen. Het hoopt echter, dat hij zich nog zal laten overhalen, daar men bezwaarlijk iemand zou vinden, die zoozeer vertrouwen inboezemde aan Europa, en aan Griekenland zulke verwachtingen van konstitutionnelen vooruitgang en toekomstige grootheid gaf.

Lady *Franklin*, de bijna 70jarige weduwe van den beroemden zeevaarder, doet eene reis om de wereld, en is, naar uit Japan gemeld wordt, onlangs te Yokuhama aangekomen.

De onderaardsche spoorweg te Londen, waarvan wij vóór en na de voltooijing meermalen gesproken hebben, voldoet volgens de laatst ontvangen berigten volkomen aan de verwachting. Er loopen dagelijks binnen 12 uren 200 personen-treinen van het Westend tot Holiborn-Hil, heen en terug. Zeven uren zijn uitsluitend bestemd voor goederen- en slagtveevervoer. Dit laatstgenoemde is zeer aanzienlijk, aangezien de baan tusschen de nieuwe veemarkt en de slagthuizen gelegen is. Men berekent dat het aanlegkapitaal van 1,125,000 p. st 14 pct. rente zal afwerpen.

Uit New-York berigt men dat op de Robert L. Lane een hevig oproer plaats gehad heeft. Reeds bij het begin der reis bemerkte de kapitein dat de manschap voornemens was, in opstand te komen, en hield daarom inzonderheid het oog op twee matrozen, *Patsey* en *Moore*, die hunne kameraden aanhitsten. Den 1. November, te midden van een hevigen storm, brak eensklaps het oproer los en schaarde al de manschap zich aan de zijde der twee aanvoerders, die de passagiers noodzaakten, zich buiten de zaak te houden. De kapitein liet zich niet afschrikken, maar stelde zich aan het hoofd zijner officieren en greep *Moore* bij den kraag. *Patsey* kwam dadelijk zijn kameraad te hulp en bragt den kapitein vijf gevaarlijke wonden toe, zoodat deze halfdood nederviel. Juist toen hij den kapitein den doodsteek toe wilde brengen, was de tweede stuurman ongemerkt genaderd en had bij *Patsey* weldra de hersens verpletterd, waardoor *Moore*, aan zich zelf overgelaten, spoedig gevangen genomen en geboeid werd. Nu mengden zich de passagiers in den strijd en kwamen den officieren te hulp, ten gevolge waarvan de meest vermetele belhamels eindelijk in boeijen werden geslagen, waarop de overigen zich onderwierpen en gedurende het overige gedeelte der reis behoorlijk hun pligt deden. De kapitein is den volgenden dag aan zijne wonden bezweken.

Er zijn berigten ontvangen uit bijna alle republieken in Zuid-Amerika, welke wij kortelijk resumeren: In Venezuela werden de faktiën als met den dag stoutmoediger. De federalen maakten zich gereed om Valencia aan te vallen, kortom de burgeroorlog was er dreigender dan ooit. In Nieuw Grenada had *Arboleda* een leger bijeengebragt, om de Cordilleras over te trekken en aan *Mosquera* een slag aan te bieden. De laatste liet barrikades opwerpen, om zijn tegenstander in zijn togt tegen te houden. — Te Panama was een oproer uitgebroken tusschen de blanken en de zwarten, naar aanleiding van een tweegevecht met dolken, dat tusschen een neger, *Ruiz* genaamd, en een blanke, zekeren *Moro*, was ontstaan. — Te Bogota was men zeer verontrust ten gevolge van de tijding van een aanval, die eene guerilla-bende tegen die stad beraamde. — Te Guatemala heerschte gisting, in afwachting van het resultaat der vervolgingen, gerigt tegen de medepligtigen aan den moordaanslag op gen. *Bolanos*. — Costa Rica bleef ongestoord op de baan des vooruitgangs voorwaarts streven. — De uitvoerende magt van San Salvador had een dekreet uitgevaardigd, waarbij aan de geestelijken een laatste termijn wordt gesteld, binnen welken zij den eed van getrouwheid aan de konstitutie zullen moeten afleggen. — In het zuiden van Peru was de rust hersteld. — In Bolivia waren de verkiezingen gunstig voor gen. *Acha* uitgevallen. Hij had 8945 stemmen op zich vereenigd, terwijl zijn mededinger, gen. *Perez*, slechts 3311 stemmen erlangde. De president der republiek was ernstig ongesteld en men had weinig hoop, hem in het leven te houden. — In Chili duurde de ministeriële krisis voort. — De vriendschappelijke betrekkingen tusschen Equador en Peru waren hersteld.

— 18 *Dec.* Gec. $92\frac{1}{2}$; Mexiko 3 pCt. $31\frac{3}{4}$; Peru $4\frac{1}{2}$ pCt. —; Venez. 3 pCt. $24\frac{3}{4}$, 1 pCt. —; Port. 3 pCt. $48\frac{5}{8}$; Sp. 2 pCt. $55\frac{1}{2}$, 3 pCt. —; Russ. $4\frac{1}{2}$ pCt. —, 5 pCt. $96\frac{1}{2}$; Sard. 5 pCt. —.

PARIJS, 17 December.

De keizerin heeft, zegt men, haren gemaal niet naar Ferrières vergezeld, omdat de barounes *Rothschild* nooit aan de uitnoodiging heeft voldaan, haren echtgenoot ten hove te vergezellen; deze dame is zeer gehecht aan de verdreven dinastie; desniettemin heeft zij op uitnemende wijze hare rol van gastvrouw vervuld tijdens het keizerlijk bezoek. Omtrent dat bezoek valt nog het volgende te melden: Behalve de gastheer en zijne echtgenoote waren alle leden der familie voor het feest overgekomen. Bij 's keizers komst werd hij door den baron ontvangen, mevrouw en de overige leden der familie wachtten Z. M. aan den hoofdingang van het kasteel, welks pracht niet weinig verhoogd wordt door vele kunstschatten van hooge waarde, welke de keizer met genoegen beschouwde. Bijzondere aandacht wijdde Z. M. daarna aan de broeikassen en eene prachtige modelhoeve. Vervolgens begon de jagt, waaraan behalve de keizer slechts elf personen deelnamen, nl. baron *de Rothschild*, lord *Cowley*, graaf *v. Metternich*, de prins *de Reuss*, de prins *de la Moskowa*, generaal *Fleury*, graaf *Bacciochi*, de hertog *de Morny* en de ministers *de Persigny* en *Fould*. Twee honderd pikeurs, allen in nieuwe Tyroler dragt, moesten zorgen dat het wild onder het bereik der jagers bleef. Het wild was 24000 stuks sterk, waaronder 6000 faisanten, die in kooijen gesloten waren en welke men bij het naderen der jagers liet opvliegen; de 20000 boomstammen waarvan dezer dagen melding was gemaakt, moesten dienen om het park te vergrooten. 2500 stuks wild werden gedood. Hierop volgde een dejeuner dinatoire, dat met de, door *Rossini* gekomponeerde en door het koor der groote opera gezongene jager-simfonie werd opgeluisterd. Er waren drie tafels, die van den keizer van 20 couverts en de beide andere elk van 150. De baron zat aan 's keizers regterzijde en mevrouw *Gustave de Rothschild* ter linkerzijde. Na het dejeuner werd het geheele park plotseling als door een tooverslag geïllumineerd. Vreemden werden bij dit feest niet op het landgoed toegelaten. Even als altoos wanneer de keizer groote, zelfs niet-openbare feesten bijwoont, heeft de policie ook nu een zeer streng toezigt gehouden. Baron *Rothschild* heeft de verantwoordelijkheid niet op zich willen nemen, en sedert jl. Zaturdag de bewaking van zijn landgoed, kasteel, tuinen, parken, enz. ten eenenmale overgelaten aan den prefekt van policie, die zorgen moest dat den keizer geen leed werd gedaan. Op genoemden dag en de volgende dagen werd niemand op het goed van den baron toegelaten zonder schriftelijke vergunning der policie, en waren alle uit- en toegangen door policie-agenten bewaakt. Een afgelegen parkje werd twee dagen achtereen door de policie ten naauwkeurigste onderzocht, opdat men zekerheid zou hebben dat de beheerscher der dertig millioen zielen een vijf- of zestal uren daar veilig kon wandelen. Het keizerrijk moge de vrede zijn, voor den keizer zelven is het waarlijk alles behalve rust en vrede! Over het doel van het bezoek worden natuurlijk allerlei gissingen gemaakt. Sedert *Frans I* heeft hier te lande niet zoodanig bezoek van den vorst bij een partikulier plaats gehad; er moest dus wel reden voor bestaan. Die reden echter ligt welligt bloot hierin dat de keizer *Rothschild* wat tevreden heeft willen stellen nu de regering, met name *Fould*, door zijn antogonist *Pereire* hare financiële operatiën doet; door *Rothschild* wat te paaijen zou deze er misschien toe gebragt worden de rijzing wat te bevorderen en aldus de bereiking van een van 's keizers idealen een koers van 75 voor de 30/0 mogelijk te maken. Tevens heeft de keizer ook welligt op het oog gehad, den baron wat moeijelijker te doen overgaan tot het voldoen van Italië's wenschen in het sluiten eener leening. Intusschen, de eer die de baron gehad heeft, heeft hij getoond op prijs te stellen; de kosten door hem gemaakt zijn enorm; hij heeft opzettelijk voor het bezoek een nieuwen weg laten aanleggen, naar het landgoed, dat hem in der tijd 18 millioen franks heeft gekost; aan kunstwerken, zilver en porcelein zijn schatten uitgegeven en sedert weken is geheel de intendance van zijn huis met de toebereidselen bezig geweest. — De keizer is ten vijf ure vertrokken en heeft 's avonds de duizendste voorstelling van *la dame blanche* bijgewoond.

Men zegt, dat graaf *Vimercati* gisteren aan koning *Victor Emmanuel* een eigenhandig schrijven van den keizer zou overhandigen.

Bij den raad van state is eene ontwerp-jagtwet ingekomen.

De heer *Thiers* is, zegt men, voornemens, zich kandidaat te stellen voor het Wetg. Ligch., en zal, zoo hij wordt verkozen, beginnen met drie belangrijke kwestiën, de Romeinsche, die van den vrijhandel en de Mexikaansche, te bespreken.

De gen. *Forey* heeft eene tweede proklamatie in Mexiko uitgevaardigd. Hij zegt daarin o. a. dat de Franschen gekomen zijn om niet de bevolking den oorlog aan te doen, maar wel der regering, welke door hare handelingen getoond heeft, niet in staat te zijn iets goeds voor het volk te doen. Het Fransche leger nu wil de Mexikaansche natie ondersteunen in het vestigen eener eerlijke regering, die het geluk der natie zal bevorderen. Openhartiger kan men niet spreken. De Fransche regering is toch edelmoedig; zij wil eene natie zelfs tegen wil en dank helpen.

De *Presse* meldt heden avond het belangrijk feit dat de Rijnoevers in een geduchten staat van verdediging zijn gebragt,.... op het oogenblik dat het handelstraktaat in werking komt!

Volgens *La France* hebben vele familiën van Fransche afkomst in Louisiana geprotesteerd tegen het beslag, door generaal *Butler* op hare eigendommen gelegd, en wel op grond van het traktaat van 1803, waarbij Frankrijk ten behoeve van de Vereenigde Staten afstand heeft gedaan van Louisiana. Bij dat traktaat toch heeft Frankrijk bedongen, dat de inwoners dezer kolonie in het genot zullen blijven van hunne vrijheid en bezittingen. Genoemde familiën roepen nu Frankrijks tusschenkomst in, opdat het traktaat ongeschonden gehandhaafd worde.

Mevr. *George Sand* heeft aan den heer *Emile de Girardin* het volgend schrijven gezonden, nu hij voor de *Presse* weder de pen opvat:

»Eindelijk zijt ge dan toch terug! Gij komt als een groot veldheer, wien allen hulde brengen, zelfs zij die dit liever nalieten. Men gevoelt wel, dat alleen gij een fermen duw kunt geven aan de in het slijk vastgeraakte kar der vrijheid; en gij begint met de poging, ons te leeren wat het is, vrij te zijn. Het werd tijd, wij hadden het bijna vergeten. Dat is zeer natuurlijk: in den nevel wordt het gezigt bemoeijelijkt. Ziet gij een of andere zon dagen in die nevelen der gedachte, zeg het dan en wijs haar aan. Zal ik vinden dat gij juist ziet? Dat weet ik nog niet; er is een verwoede moed noodig om u te volgen in de toepassing en sommigen zeggen dat gij een bewonderenswaardig empiricus zijt. Maar dat is mij eigenlijk onverschillig. Gij hebt den geest, de kracht, de juistheid van *Voltaire*, een talent tot schrijven, een genie om aan te toonen, al hetwelk maakt, dat ik mij tot bedwelmens toe verheug als ik u lees en het mij toeschijnt dat gij in uwe hand het leven aandraagt. Wat gij ook doet, wat gij ook zegt, gij kunt niet dan onmetelijk veel goeds doen, al ware het slechts door de gebroken en ter neêr gedrukte gemoederen en vermoeide hoofden te noodzaken, zich op te heffen en na te denken. Moed dus! Engel of duivel, licht zijt gij en uwe zending is te schitteren, en den horizon terug te zetten en ruimer omvang te geven."

De Girardin heeft geantwoord:

»Welk een schoone en lieve brief!

»Zoo de vrijheid, die *ik* eisch, en die eens de straffeloosheid zal heeten, mij door u doet lezen, dan ben ik ruimschoots voor mijne pogingen beloond.

»Wil ik u eens zeggen, gij waarde, grootsche vrouw, waarom gij in de onzekerheid blijft zweven? Het is omdat gij over de kwestie der persvrijheid en van het misbruik der pers te veel gelezen en niet genoeg geschreven hebt. Wat omtrent die kwestie in u is, is de geest der anderen, een schroomvallige geest; het is niet uw geest, een stoutmoedige geest. Het geheugen is op het gebied van het verstand getreden. Dat gebeurt buiten ons medeweten meer dan wij meenen. Wat is geheugen? — Het is de geest van anderen. Daar moet men zich van losmaken. Vergeet, om te denken; wees u zelve! Neem de moeite het te zijn en gij zult tot gelijke slotsom komen als ik. Gij zult erkennen, dat *Galileo*, toen hij van de aarde zeide *E pur se muove!* niet meer gelijk had dan ik, nu ik van de pers zeg: *En toch draait zij niet.* Neen, neen; zij draait niet.

»Ik ben empiricus, duivel noch engel; ik ben heel zedig een ijker van maten en gewigten. Hoeveel valsche maten en hoeveel valsche gewigten!

»Maar wat niet valsch is, is mijne innige gehechtheid aan u."

Kolonel *Marengo*, maire van Douera, die in Algerië zoo vele dorpen en nuttige inrigtingen heeft gesticht, is overleden. In 1807 nam hij dienst bij de fusiliers der keizerlijke garde. Toen hij na den veldslag van Friedland aan keizer *Napoleon I* werd voorgesteld, om het kruis van het legioen van eer te ontvangen, zeide de keizer, dat hij te jong voor deze onderscheiding was, en vroeg hem naar zijn naam. »*Cappone*, sire", was het antwoord. — »Die naam is slecht gekozen", zeide de keizer. (Het Italiaansche woord *Cappone* beteekent *bloodaard*). »Waar zijt gij geboren?" — «Te Marengo, sire" — »Dan zult gij in het vervolg *Marengo* heeten." *Marengo* werd eerst na den slag bij Lutzen gedekoreerd.

De aftreding van den heer *Royer* als direkteur van de opera is daaraan toe te schrijven, dat de keizer zeer verstoord was, dat er geene enkele nieuwe opera gedurende dezen winter is opgevoerd, daar er voor een subsidie van 1 millioen toch wel iets nieuws te eischen is.

Naar aanleiding van den val van *Mario* en het ongeluk, dat Mlle *Livry* is overkomen, heeft men op het Palais Royal het volgende epigram gemaakt:

Le ministre d'Etat n'a pas la main heureuse:
Il éteint un chanteur, allume une danseuse.

ADVERTENTIËN.

*** Den 15. December 1862 overleed te Utrecht, Mejufvrouw JOHANNA FREDERIKA VROOME, in den ouderdom van 77 jaren en 9 maanden.

*** Heden overleed, na langdurig smartelijk lijden, tot mijne en mijner Kinderen groote droefheid, in den ouderdom van ruim zestig jaren, mijn geliefde Echtgenoot JEAN DANIEL SEBASTIEN LANDRÉ, Deurwaarder Crimineel bij het Provinciale Geregtshof te Utrecht.

Utrecht, C. M. LANDRÉ,
16 December 1862. VAN BEEST.

*** Gevoelig voor de vele bewijzen van deelneming, zoowel binnen als buiten deze Stad ondervonden bij het overlijden van den WelEerwaarden Heer VAN DER BANK, betuigt de familie haren hartelijken dank.

Utrecht 19 December 1862.

Natuurkundig Gezelschap.

*** Aanstaanden Dingsdag, ten 8½ ure precies, zal Ds. BRESTER de populaire voorlezingen over Sterrekunde, ook voor Dames, voortzetten.

F. W. C. KRECKE, secretaris.

NED. RHIJN-SPOORWEG.

AANBESTEDING.

*** De Directie berigt, dat zij op Donderdag den 8. Januarij 1863 des middags ten 12 ure, in een der localen van het stationsgebouw te Utrecht publiek zal aanbesteden.

1. **Het maken eener schoeijing in de stadsvest nabij de Weesperbarrière te Amsterdam en het verrigten van eenige werken in het Binnenlandsche goederen Gebouw aldaar;**

2. **Het maken van een steenen gebouw op het Station Moordrecht.**

Bestekken en voorwaarden liggen ter lezing en zijn te bekomen, aan alle Hoofdstations van den Rhijnspoorweg, terwijl inlichtingen van heden af te verkrijgen zijn op het Bureau van den Ingenieur der Maatschappij te Utrecht en den Heer Hoofd-Opzigter HAGEMAN te Rotterdam, alwaar ook de teekeningen ter inzage liggen.

Utrecht, den 15 December 1862.

DE DIRECTIE.

*** De Notaris TISSOT VAN PATOT te Maarssen zal verkoopen:

Op Dingsdag 23 December 1862, des voorm. 9 ure op de Buitenplaatsen *Vecht èn Stein* te Maarssen en *Zuylenveld* te Zuylen: 39 perceelen **Elzen en Esschen Hakhout**, 70 bos **Teen** en 37 zware **Wilgen-, Populieren en Kersenboomen**; en

Op Maandag 29 December 1862, des voorm. 10 ure, op de plaats *den Engh* te Vleuten: 73 **Wilgen Boomen**, 140 **Iepen**, 25 Nommers **Hakhout** en eenig **Snoeiling**. Breeder bij billetten omschreven.

Openbare Verkoopingen

van

BOOMEN en HOUTGEWAS,

door de Notarissen
W. COLLARD, gevestigd te *Baarn*,
en
Mr. H. C. VAN DIGGELEN, gevestigd te *Zeijst*.

*** Op Maandag 29 **December** 1862, des voormiddags 10 ure, ten huize van *H. van Brummelen*, aan de Spie op *Pijnenburg* onder Soest.

Voor den WelEd. Heer A. DE WILDE:
(op Soecaboemie onder Soest)
60 Perceelen **Eiken en Elzen Hakhout, Eiken Boomen, Sparren, Eiken, Beuken en Sparren Snoeiling en Sparren dunsel.**

Voor den WelEd. Heer J. A. STAAL:
(op Staalwijk onder Soest.)
18 Perceelen gedunde **Sparren, Sparren Spanen en Takken en Eiken Hakhout.**

Voor JAN RAVENHORST.
(op diens Werf)
8 Perceelen droge **Takkebossen** en Keuken-Kag-chelhout, benevens eene schelf **Hooi.**

Voor R. RAVENHORST.
(in de Veenhuizen.)
6 Perceelen **Eiken Hakhout.**

Voor den WelEd. Heer H. A. INSINGER.
(op Pijnenburg onder Baarn)
72 Perceelen **zware Eiken- en Beuken Boomen, Sparren, Eiken, Elzen en Beuken Hakhout en dito Snoeiling.**

Op Maandag 5 **Januarij** 1863 des voormiddags 10 ure, ten huize van *Willem Hertenberg op Ewijkshoeve* onder Zeijst.

Voor den WelEd. Heer A. WALRAVEN FISLER.
(op Ewijkshoeve.)
102 Perceelen **Berken Boomen, Eiken Hakhout, Eiken en Beuken Snoeiling, Sparren, Vreehouten, Palen, Boonstaken en Takkebossen.**

Op Vrijdag 9 **Januarij** 1863 des voormiddags 10 ure, in het Logement *»De Zwaan"* te Zeijst,

Voor den Hoogwel Geb. Heer Jhr. J. E. HUIJDECOPER VAN ZEIJST.
(op Blikkenburg, onder Zeijst)
24 Perceelen **Elzen en Esschen Hakhout.**
(op Wulperhorst, onder Zeijst)
55 Perceelen **Eiken- Berken- en Sparren Boomen-, Elzen-, Esschen- en Eiken Hakhout, Elzenwal en drooge Takkebossen.**

Alles breeder bij billetten en van heden uitgenommerd voor een ieder te zien; nadere inlichtingen bij gemelde *Notarissen* en de in de biljetten aangewezen personen.

BROODPRIJZEN.

*** De ondergeteekende berigt aan zijne geëerde begunstigers, dat bij hem te verkrijgen is **Krentebrood**, bereid met echte Zantische krenten, gelijk staande met huis tulbandsdeeg, het Ned. pond à 23 cents.

Tevens de navolgende prijzen:

Fijn wit Tarwebrood	100	lood	22	cents.
Gebloemd	100	»	20	»
Blank Roodeweits	150	»	22	»

Twijfstraat. G. L. A. MUIJZERT.

*** Wordt **gevraagd** IEMAND, bekwaam tot het geven van grondig **onderwijs in het Boekhouden en Koopmans rekenen.** Offertes met opgaven van conditiën franco, onder lett. Z. aan het Bureau dezer Courant.

KOETSIE[R]

*** Tegen 1 Februarij a. s. of late[r] ... als KOETSIER aan, een ongehuwd pe[rsoon] ... goed met **Paarden** en **Rijtuige[n]** ... omgaan en van goede getuigschriften ... Adres aan het Bureau dezer Cour[ant] franco. Y. X.

Boekhandel van L. E. BOSCH & ZOON te ...

*** Heden zien het licht:

de afleveringen 3—5 van

STARTE[R]

FRIESCHE LUST[HOF]

en verdere Gedicht[en]

met eene Inleiding van

Prof. J. VAN VLOT[EN]

In 15 afleveringen is dit boek ... platen worden naar de originele Editie ...

Prijs per afl. ...

Utrecht 16 Dec. 1862.

*** Bij T. DE BRUYN, Minrebroe[derstraat] Utrecht, is verschenen:

NOTRE PRÉROGAT[IVE]

Sermon prêché dans le Temple Wallon ... le 2 Novembre 1862, à l'occasion de la ... Réformation, par J. G. L. NOLST TRENI[TÉ]

*** Bij MARTINUS NIJHOFF, te 's Gravenhage en J. G. BROESE, te Utrecht, ziet het ...

STAATS-ALMANAK

VAN HET

KONINGRIJK DER NEDERLANDEN 186[3]

Met magtiging van de Regering uit officiële opgaven zamengesteld door

JHR. MR. W. SIX en H. J. BOOL.

Een fraai Boekdeel gr. 8vo, **600** blz. Met **2** Platen. Prijs *f* 4.—

Deze Jaargang onderscheidt zich van den vorigen door meerdere volledigheid en uitgeb[reide] opgaven. De Redactie heeft zich vooral beijverd aan de OMSCHRIJVINGEN VAN HE[T] WERKKRING EN DE BEVOEGDHEID DER VERSCHILLENDE STAATSINSTELLINGEN ... uitbreiding te geven. DE **STAATS-ALMANAK** wordt daardoor een gemakkelijk h[andboek] VOOR DE KENNIS VAN HET NEDERLANDSCHE STAATSREGT.

De BIJLAGEN, aan dezen Jaargang toegevoegd, bevatten: Naamlijst van de Hoofden d[er Departe]menten van Algemeen Bestuur van 1813 tot 1862. Naamlijst van de Ministers van Staat, ... 1862. Naamlijst der Gouverneurs-Gen. van O. Indië, der Gouverneurs van Suriname, ... hoofden in Japan enz enz.

*** De pillen van Holloway. Kramp, winderigheid, hardlijvigheid. Er zijn zooveel lieden, die aan deze ongemakken lijden, dat eene beschrijving hiervan onnoodig is; maar met dankbaarheid zullen de pillen van Holloway aanbevolen worden door allen, die ze in dergelijke gevallen gebruikt hebben. Er is geen geneesmiddel dat zoo spoedig eene ontstelde maag of een traag werkende lever in orde brengt. Geen ander geneesmiddel zal zoo doelmatig en gezond de spijsvertering bewerken, zoodat er kramp noch winderigheid of hardlijvigheid kan ontstaan, en is men daarmede reeds behebt, dan zijn zij spoedig verdwenen. De magt van deze pillen in het genezen van maagen hoofdpijn, gal, diarrheae, hikloop enz. grenst aan het wonderbare. Zij brengen ongevoelig beterschap aan en veranderen het geheele gestel ten goede.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: Doosjes pillen à *f* 0,80, *f* 1,8, *f* 3,00, *f* 6,75, *f* 13,50, *f* 20,50. Potjes Zalf à 0,00, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 13,85, *f* 20,95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij L. J. GROOTENDORST, te Utrecht; bij G. C. T. VAN DE ROEMER, te Amersfoort; en bij J. STRAATMAN, hoofddépôthouder te 's Bosch, alsmede te Londen, Strand, 244. en New-York 80 Maiden Lane. HOLLOWAY's etablissement.

MARKTBERIGTEN.

WIJK BIJ DUURSTEDE, 17 Dec.

Roode Tarwe per m. van *f* 8.45 tot *f* 9.25. Ruw. dito van *f* 10.00 tot *f* 11.00. Rogge van *f* 6.25 tot *f* 7.00. Boekweit van *f* 6.25 tot *f* 6.50. Paardenboonen van *f* 7.50 tot *f* 8.50. Haver van *f* 3.75. tot *f* 4.00. Witte erwten van *f* 8.00 tot *f* 8.25. Boter per stukje 5 Ned. oncen *f* 0.50. Eijeren per 100 stuks *f* 4.00.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg*.)

Dec.	Uren	Wind-rigt.	Wind-kr.	Barom. bij 0°.	Ther F.	Afwijk. d. Temp.	Vochtigh.	Gev. reg.	Opmerkingen.
			N. &						
18	2	wzw.	2.0	766.95	42.4	+ 5.4	0.91	0	Zw. bewolkt.
	10	wzw.	18.0	58.24	43 0	+ 8.3	0.98	0.7	Betr., stuifr.
19	8	wnw.	24.0*)	48.04	44.4	+11.0	0.74	3 9	Ligt bewolkt

*) Heden morgen te 5½ u. de sterkste windstoot, 75 N. &. drukking op de vierk. el.

18 Dec. 's morg. Barometerafwijkingen in afdalende orde. Falm. + 15.7, Portsm. + 14.7, Hav. + 14.2, Plym. + 13.7, Par. + 11.6, Hartl. + 10.9, Utr. + 8.7 en Br. + 3.4. Grootste verschil Falmouth 12.3 mm. boven Brest.

PRIJZEN VAN KOEPONS EN LOSB. OBLIGATIEN.

Metalliek	*f* 24.70	Pruissische	*f* 34,31¼
Nat. Met. Koep.	„ 28,70	Spaansche	„ —,—
Napelsche	„ —,—	Sp. Coep. per fr.	„ —,—
Div. Eng. in £	„ 11,62½	Hamb. Russen.	„ 33,37½
Eng. Russen	„ 11.62½	Russ. in Zilv. R.	„ —,—
Fransche	„ 55 25	Poolsche in fl.	„ 26,87½
Belgische	„ 55,50	Dollars	„ —,—

249. Staats-Loterij.

5e Klasse. 9e Lijst.

No. 705 *f* 100.000. No. 15300 *f* 5... 6418, 7280, 18623 ieder *f* 1000.

AMSTERDAM 18 December ...

Nederland.			
Werkel. Schuld	2½ pCt.		64¼
„ „	3	„	76⅞
„ „	4	„	99⅝
Oostindische Leening	4	„	99½
Amortisatie-Sindikaat	3½	„	93⅜
Aand. Handelm.	4½	„	139
Spanje.			
Obligatiën	2	„	45⅞
„	3	„	53⅝
„ Binnenl.	3	„	49 7/16
Amortisable Schuld			23¾
Bewijzen Coupon			8⅛
Portugal.			
Obligatiën	3	„	45 15/16
Obligatien 1856/60	3	„	45 5/16
Rusland.			
Oblig. *Hope & Comp*	5	„	102⅛
Cert. 1831/33.	5	„	84
Cert. 1840	4	„	75¾
Oblig. 5de Serie	5	„	84
„ 6de Serie 1855	5	„	90⅛
„ te Londen	4½	„	89⅞
„ te Londen 1859	3	„	58 13/16
„ bij *H. & Co.* 1860	4½	„	90½
Certifik. van Assig.	6	„	53
Polen.			
Aand. 1835 fl. 500		*f*	164½
Pruissen.			
Obligatiën	5	„	108⅜
Oostenrijk			
Oblig. Metalliek	5	„	58 7/16
„ Metalliek	2½	„	29 15/16
„ Rente Amst.	5	„	77⅝
„ Nat. 1854	5	„	64⅛
Bankaktiën			792
Aandeelen 1854			285
„ 1860			444
Brazilië.			
Geldl. 1824 £ 100	5	„	98
Amerika.			
Ecuad. Obligatiën 1855			16⅜
Venezuela Obligatiën	2	„	23⅝
Obligatien	1	„	12
Mexiko Obligatien	3	„	29⅝
N.-Am. Illin. Spoorw. Aand.			52¼
N.-Am. Obl. C. B.	7	„	79¼

Russ. Sprw. volg. 201½; Oost. Aand. ... Oost. Sp. 129½; Bras. 1852/58 —. ...

Snelpersdruk van L. E. BOSCH ...

BIJVOEGSEL

BIJ DE UTRECHTSCHE COURANT VAN

VRIJDAG 19 *December* 1862, *No.* 302.

Provinciale Staten van Utrecht.

Zitting van Maandag 1 *December.*

Tegenwoordig zijn 28 leden; afwezig de heeren *Kien*, *Jongeneel*, *van Boetzelaer van Dubbeldam*, *van Asch van Wijck*, *Bosck*, *de Louter*, *Wijers*, *Schas*, *Harmsen*, *van Lijnden van Sandenburg*, *Strick van Linschoten*, *de Geer van Oudegein* en *Spengler*.

Aan de orde is de voortzetting der beraadslagingen over het ontwerp-reglement voor de droogmaking en verveening van een gedeelte der polders onder Wilnis aan de Veldzijde.

De heer *v. d. Poll* gelooft, dat het in het belang der provincie is, dat een behoorlijk toezigt voortdurend over deze aangelegenheid worde gehouden. De meeste werkzaamheden vangen eigenlijk eerst over zestig jaar aan; er bestaat dus behoefte, dat deze zaak niet in vergetelheid gerake, daarom stelt Spr. het volgende nieuwe art. voor: „Ged. Staten doen om de twee jaren lokale inspektie en geven van hunne bevinding verslag aan de Staten."

De heer *Bastert* verkeert in hetzelfde geval als de heer *v. d. Poll*, en stelt ook een nieuw artikel voor, dat op dezelfde gronden als door dien Spr. bijgebragt noodzakelijk is. Het luidt als volgt: „Gedep. Staten kunnen naar bevind van zaken, de leden van het bestuur schorsen, vervallen verklaren of ontslaan, op grond van: *a.* aanhoudend of verregaand pligtverzuim, *b.* weigering of nalatigheid om zich te gedragen volgens of gevolg te geven aan wetten, algemeene maatregelen van bestuur of andere wettige verordeningen. In deze gevallen moet den belanghebbende eerst gelegenheid gegeven worden zich te verdedigen en kan hij binnen eene maand na de uitspraak van Gedep. Staten in beroep komen bij den Koning. De ontslagene is gedurende twee jaren na de dagteekening van dat ontslag niet tot lid van het bestuur verkiesbaar. Spr. zegt, tot toelichting, dat in het alg. regl. op de waterschappen een bijna gelijkluidend artikel voorkomt. Neemt men in aanmerking, dat deze zaak wat het geldelijke betreft van grooter belang is dan bij gewone waterschapswerken en bij de verveeningen een bepaald toezigt van Ged. Staten noodig is, dan zal men inzien, dat men het hier dient te verzekeren. Wat zullen Ged. Staten doen, wanneer het bestuur zich aan het reglement of aan hunne voorschriften niet stoort? De voorbeelden zijn er, dat met veenderij-kassen geheel en al tegen alle bepalingen is gehandeld. Daarom wenscht Spr. het ontslag mogelijk te maken van een bestuur, dat zoo handelde.

De *Voorz.* meent, dat de verg. zal moeten uitmaken over welk der voorstellen zij het eerst wil beraadslagen. Spr. stelt voor zich eerst bezig te houden met het voorstel van den heer *Bastert.*

De heer *de Muralt* kan zich met het voorstel niet vereenigen. Spr. heeft voorgesteld den Voorz. voor zes jaren te benoemen, dat is niet ondersteund; de verg. begreep dus, dat hij zou worden benoemd tot weêropzeggens of ad vitam. Dat regt van benoeming brengt mede het regt van ontslag, dus Spr. acht het onnoodig, wat den voorzitter betreft, aanvulling te brengen in het regl. Wat betreft de twee direkteuren, — die worden benoemd door de belanghebbenden, en dezen moeten weten wie zij benoemen, en Spr. zou nu het regt van ontslag niet aan Ged. Staten of den Koning willen opdragen. Spr. wil de ingelanden handhaven in hun regt van keuze, want men zou wel eens iemand die het vertrouwen der ingelanden heeft, kunnen verwijderen, omdat hij soms niet welgevallig ware aan den voorz.-direkteur. Spr. meent, dat men de voogdijschap over de kiezers zoover niet moet uitstrekken.

De heer *H. VerLoren* kan zich mede niet vereenigen met het amendement door den heer *Bastert* voorgedragen, omdat de zaak, welke thans geregeld wordt, veel meer ingrijpt in de regten der ingelanden dan bij een waterschap, waarbij men ten minste nooit zijn eigendom aan de perceelen verliest, zoo als hier bepaald is, en daarvoor niets in de plaats krijgt dan eene vordering tegen het bestuur, om zijn aandeel in het batig slot van den opbrengst der veiling te ontvangen. Het is dus wel van belang voor ingelanden dat er in het bestuur leden zijn en blijven, die hun vertrouwen genieten. Wel is waar de indijkingen en droogmakerijen zijn bij de provinciale wet onderworpen aan het toezigt der Staten, doch dit behoort dan ook toezigt te blijven en geen indringing in de plaatstreding van bestier. Eenigermate staat de droogmaking gelijk met en houdt in eene naamlooze vennootschap, waarvoor, gelijk bekend is, ook een zeker oktrooi of koninklijke goedkeuring der voorwaarden noodig is, doch waarvan de koning geen regt heeft om later het bestuur af te zetten, zelfs al houdt zich dat niet aan de voorwaarden en bepalingen der goedgekeurde statuten.

De heer *v. Reede* zegt, dat hij van den voorsteller in zijne toelichting meent te hebben verstaan, dat zijn voorstel moet strekken om het toezigt aan Ged. Staten op deze verveening en droogmaking te verzekeren. Spr betreurt alzoo de onvolledigheid van het ontwerp en vindt het een ongelukkig denkbeeld om bij wijze van amendement het toezigt van Ged. Staten in dit ontwerp-reglement te moeten brengen; hij had zich veel beter met het oorspronkelijk voorstel van Ged. St. kunnen vereenigen om de verveening te laten onder de werking van het alg. regl. op de veenderijen, waar dat toezigt verzekerd is Ook gelooft Spr., dat het moeijelijk zal zijn om de voorgestelde bepaling op de beide direkteuren toe te passen, de beide vorige Sprekers hebben daarvoor reeds de redenen aangegeven.

De heer *Broers* ziet de noodzakelijkheid der bepaling niet in, en meent, dat men in het oog moet houden, dat het belang der koncessionnarissen op den voorgrond staat en men hen in hunne keuzen vrijlaten moet. Ged. St. hebben reeds het regt den voorz. dir. te benoemen en te ontslaan en Spr. acht daardoor het toezigt van het openbaar gezag voldoende gewaarborgd in een bestuur van 3 leden.

De heer *van Beeck Calkoen* acht de zwakste zijde van het voorstel, dat het in de praktijk moeijelijk zal zijn, want het is wel te denken, dat als er eenige tegenstand in het bestuur ware, de nieuw gekozene in de voetstappen van zijn voorganger zou treden. Spr. acht het nuttig bij deze beraadslagingen te herinneren, dat eene droogmakerij niet zoo uitsluitend is eene aangelegenheid van bijzonder belang der ingelanden, zoo als bij de polderzaken. Hier staat voorop, dat, wil men verveenen, droogmaking moet plaats hebben, en nu moet men wel de middelen om tot die droogmaking te komen vrijlaten, alleen de voortgang van het werk moet niet afhankelijk blijven van de koncessionnarissen. Bij de Tienhov. droogmakerij heeft door medewerking van ingelanden zich eene vereeniging gevormd, om droog te maken, maar in den regel is de droogmakerij het gevolg der bepaling, dat waar geveend wordt moet worden drooggemaakt.

De *Voorz.* vraagt, of niet in aanmerking moet worden genomen wat voorkomt in art. 6, waar men geregeld heeft, dat Ged. St. in alle de gevallen bij het voorstel bedoeld kunnen tusschen beide treden.

De heer *de Vries* gelooft, dat men droogmakerij en verveening niet moet scheiden; beiden is in het belang der koncessionnarissen, en wat dezen betreft staat deze zaak gelijk met die te Tienhoven. Dat in aanmerking genomen is het niet raadzaam het door koncessionnarissen gekozen bestuur op te heffen. Spr. herinnert er aan, wat er geworden is van de 3e bedijking onder Mijdrecht; daar hebben de veenlieden meer gedaan dan noodig is om de zaak in orde te houden, en dat kan men ook hier verwachten.

De heer *Bastert* acht zijn amend. niet overtollig; hij geeft niet toe dat de verveening behoort tot de naamlooze vennootschap zoo als men voorstelt. Het verkoopen van geveende turf is wel een zaak van handel, maar de regeling der verveening is een zaak van publiek belang. Als de zaak een vennootschap ware, dan had men art. 6 niet moeten opnemen. De optreding van Ged. Staten in dat art. zal uitgaven ten gevolge hebben en als het bestuur daaraan geen gevolg wil geven, zal men het niet kunnen verwijderen. Het art. komt voor in het regl. op de waterschappen en aangezien deze zaak van veel meer belang is, is het zeker noodig. Spr. doet hulde aan de goede bedoelingen der veenleiding onder Mijdrecht, door den vorigen Spr. vermeld, maar hij wijst den heer *de Vries* op veenderij-kassen die in zijne nabijheid bestaan hebben en waar het heel anders gegaan is dan dat lid aangeeft. Men heeft vroeger meermalen zoodanig toezigt verlangd; daar echter de verg. Spr.'s beschouwingen niet deelt, acht hij zich van alle verantwoordelijkheid ontslagen *en trekt zijn amend. in.*

De heer *v. d. Poll* zegt, dat volgens zijn amend. Ged. St. telkens de gelegenheid hebben op leemten in de wetgeving als anderzins te wijzen en voordragten tot verbetering te doen. Zoodoende zal er steeds tusschen de Staten en de onderneming verband blijven.

De heer *Menso* vraagt of de komm. of Ged. St. dat voorstel nuttig oordeelen.

De *Voorz.* zegt, dat het hem niet noodig voorkomt. Ged. St. zullen altijd inspektie en verslag doen. Zij zouden wel geen opzettelijk verslag uitbrengen, maar in het jaarverslag hunne bevinding opnemen.

De heer *Cordes* zegt, in deze niet namens de komm. te kunnen spreken, omdat aan de leden daarvan op dit oogenblik de gelegenheid ontbreekt, over het voorgestelde zich te kunnen beraden. Wat zijn individueel gevoelen betreft, zoo vereenigt hij zich met hetgeen zoo even door den voorzitter is aangevoerd. Hij neemt de vrijheid te wijzen op het jongste jaarverslag van Ged. Staten; daarin vindt men belangrijke bijdragen van hetgeen de veenderijen betreft. Ged. Staten stellen zich voor, op den ingeslagen weg voort te gaan. Een beknopt overzigt van den loop dezer zaak, voor zooverre die mededeelenswaard is, mag men met grond in de volgende jaarverslagen verwachten.

In stemming gebragt wordt het voorstel van den heer *van de Poll* verworpen met 18 stemmen tegen 10, die der HH. *v. Reede*, *de Kock*, *Metelerkamp*, *de Muralt*, *H. Verloren*, *de Heus*, *v. Beeck Calkoen*, *Pabst*, *v. d. Poll*, *Bastert.*

In behandeling komt alsnu het volgend voorstel der komm.:

Na art. 6 een nieuw artikel op te nemen, luidende als volgt:

„De vergaderingen van concessionarissen worden „gehouden in de gevallen waarin zij bij dit of bij „het huishoudelijk reglement zijn voorgeschreven en „verder zoo dikwijls als het bestuur het noodig oor„deelt, als Gedeputeerde Staten het verlangen, of „als concessionarissen, te zamen een vierde der bun„dertalen vertegenwoordigende, het vragen"

„Zij, die minder dan een bunder bezitten, hebben „in de vergadering geen stem.

„De stemming heeft in de vergadering bunders„gewijze plaats, met uitzondering van het bepaalde „bij art. 2.

„Het huishoudelijk reglement, regelt hetgeen tot „de oproeping en tot de orde der vergadering be„trekking heeft."

De heer *v. Reede* vraagt of er werkelijk verschil bestaat tusschen de stemgeregtigden en koncessionarissen en, zoo ja, welk. In dit artikel wordt gesproken van de vergadering van koncessionarissen terwijl in art. 2 het verkiezen van direkteuren aan stemgeregtigden wordt opgedragen. Spr. vraagt ook, waarom het stemregt bij de benoeming in art. 2 zoo is beperkt, dat 3 bunders een stem geven enz. terwijl bij het stemmen over zaken in de vergadering die stemming bunder bunder gelijk is gesteld; de beperking van het stemregt acht Spr. niet wenschelijk.

De heer *de Muralt* gelooft wel dat met de beide uitdrukkingen hetzelfde zal zijn bedoeld, maar acht het niet duidelijk. In de andere regl. is het niet voldoende dat men eigenaar, erfpachters als anderzins is, maar degeen die in den omslag betaalt is stemgeregtigd; Spr. meent dat dit ook hier het doel is. In het alg. regl. spreekt men van verveeners en hier van eigenaren, terwijl in art. 8 sprake is van de koncessionarissen en verveeners. Is dat nu alles hetzelfde, dan is het goed, maar dat komt twijfelachtig voor, ook daar de komm. zelve in een art. voorstelt het woord „eigenaar" te vervangen door „koncessionarissen."

De heer *Bastert* antwoordt, dat er geen onderscheid bestaat tusschen stemgeregtigde ingelanden en koncessionarissen; koncessionaris is ieder die er eenig land heeft. Spr. acht zeer juist, datmen in

art. 2 zegt »door de stemgeregtigden" en wie dat is, wordt in de volgende al. meêgedeeld. Overigens heeft de komm. koncessionaris overal behouden.

De heer *Cordes* zegt tot aanvulling van het gesprokene, dat de benaming van eigenaar en van verveener, met opzet gebezigd is, omdat men eigenaar kan zijn zonder daarom verveener te wezen. De eigenaar staat als zoodanig alleen op de registers bekend. Veent een eigenaar voor zijn eigen rekening niet, dan verkoopt hij zijn bovengrond of veenslik aan een verveener, welke daad in veenderijen bekend staat onder den naam van slikverhuring.

Het nieuw art. wordt alsnu zonder omvraag aangenomen.

Art. 7 stelt de komm. voor weg te laten.

De heer *H. VerLoren* betwijfelt, of al hetgeen waarop dit artikel slaat, d. i. *alle* verveening tegen De voorwaarden van het oktrooi, wel is begrepen in het volgend art. 8 no. 1, zooals de komm. vermeent. daarin werd niet gewaagd van het verbod om te mogen veenen in de Heinoomsvaart en in de perceelen, vermeld in art. 13 van het oktrooi. Welligt zijn echter deze laatste perceelen begrepen in de strook gronds ter breedte van 20 el, waarvan art. 8 van het oktrooi gewaagt. Hij zou daaromtrent gaarne inlichting ontvangen

De heer *de Vries* erkent, dat de eerste opmerking niet ongegrond is. De perceelen, in art. 3 uitgezonderd, behooren niet tot de gronden voor de ringdijken, maar zullen binnen den ring liggen. Spr. zal daarom een amend. tot aanvulling van art. 8 ondersteunen. Wat betreft de gronden in art. 13, dit zijn dezelfde welke zijn opgenoemd in art. 5.

De heer *v. Reede* deelt de bezwaren van den heer *VerLoren*, en zou het art. als algemeen artikel willen behouden en de strafbepalingen in art. 8 laten vervallen. Men ziet nu, dat er reeds een punt is waarop geen straf is bepaald; welligt zijn er bij het ontwerp nog meerdere bepalingen, die verzuimd zijn op te nemen, daarom zal art. 7 moeijelijk kunnen vervallen; ook bij art. 10 is geen straf bepaald, daarbij wordt wel voorgeschreven, bij wijze van strafbedreiging, dat het bestuur zal verbieden met de verveening voort te gaan, maar Spr. gelooft, dat het de vraag is, of deze vergadering de bevoegdheid heeft dit verbod uit te vaardigen, heeft zij die bevoegdniet dan is eene straf noodig en die zou men in art. 10 moeten vinden.

De heer *Bastert* acht die opmerking onjuist, als men strafbepalingen wenscht moet art. 8 blijven, want er komen in de verschillende alinea's op alle soort van overtredingen straffen in, zoodat dit nooit voor art. 7 moet wijken. De komm. was evenals de heer *VerLoren* van meening, dat het behoud van beide artikelen verwarring voor den regter kon veroorzaken. De komm. acht dus goed art. 7 weg te laten; men zou dan art. 8 kunnen aanvullen.

De heer *H. VerLoren* betuigt den heer *de Vries* zijnen dank voor de gegeven inlichting, en behoudt zich voor, om bij het volgend artikel een amendement voor te stellen ten aanzien van de Heinoomsvaart.

De heer *v. Reede* wenscht op te merken dat hij niet art. 8, maar alleen de strafbepaling van dat artikel wil laten vervallen en art. 7 als algemeen artikel voor de strafbepalingen behouden.

Zonder omvraag wordt tot de weglating van art. 7 besloten.

Art. 8. De koncessionarissen en verveeners zijn behoudens hunne verpligtingen, voortvloeijende uit het reglement op de veenderijen in deze provincie, gehouden tot nakoming der verpligtingen, die krachtens de voorwaarden van het oktrooi op hen rusten, onder de navolgende strafbepalingen, als:

1o. Om, krachtens art. 5 van het oktrooi, de gronden, waarop de ringdijk, de ring- en nekslooten en de plasbermen moeten worden gelegd, onaangeroerd te laten, op straf eener geldboete van ƒ 25.— tot 75.—, onverminderd de herstelling van het vergravene of verveende ten koste van de overtreders.

2. Om de volgens art. 7 van het oktrooi, voor algemeene rekening gestelde hoefslagpalen ten genoegen van het bestuur te onderhouden, op straf eener geldboete van ƒ 10.— wegens elken hoefslagpaal, onverminderd de bevoegdheid van het bestuur, om de gebrekkige of ontbrekende palen, ten koste der nalatigen, te doen herstellen of vernieuwen.

3o. Om bij het opbrengen en aanwerken van dijksaarde, volgens art. 9 van het oktrooi, zich te gedragen naar de voorschriften van het bestuur, op straf eener geldboete van ƒ 3.— tot ƒ 25.— voor iedere overtreding, onverminderd de bevoegdheid van genoemd bestuur, om het in strijd daarmede gedane te doen verwerken en herstellen, ten koste der gebrekigen.

4o. Om te gedoogen, dat het bestuur maatregelen neme en ten koste van de nalatigen ten uitvoer legge, ten einde elke hoefslag, op de wijze en op den tijd, als bij art. 10 van het oktrooi bepaald is, worde opgewerkt, onverminderd de bevoegdheid van het bestuur, om aan de nalatigen de verdere verveening te beletten, totdat de ter zake als boven verschuldigde kosten zijn betaald.

5o. Om met het opwerken van den dijk niet aan te vangen, tenzij op aanwijzing en voormeting van een door het bestuur daartoe gesteld persoon, door de belanghebbenden in tijds schriftelijk aan te vragen, op straf eener geldboete van ƒ 10.— tot ƒ 25.—, onverminderd de bevoegdheid van het bestuur, om het verkeerd bewerkte ten koste van den gebrekige te verbeteren.

6o. Om, overeenkomstig art. 14 van het oktrooi, geen bovengrond of aarde, tot dijkmaken geschikt, in het plaswater te werpen of, hetzij afzonderlijk of met andere specie vermengd, buiten de bedijking te vervoeren op straf eener geldboete van ƒ 20.— tot ƒ 50.—, telken reize te verbeuren voor elk afzonderlijk geval.

7o. Om geene beschoeide hoofden aan te leggen, naauwer dan de bij art. 15 van het oktrooi bepaalde breedte van *drie* el, op straf, dat die onverwijld door het bestuur, ten koste der overtreders, zullen kunnen worden opgeruimd.

De komm. stelt voor:

In art. 8, alinea 1, weg te laten de woorden, »behoudens hunne verpligtingen, voortvloeijende uit het reglement op de veenderijen in deze provincie."

De heer *Story v. Blokland* heeft met genoegen de diskussien gehoord en met belangstelling gezien dat tusschen het regl. en het algem. regl. verband is gebragt Het spijt hem echter, dat men niet heeft gedacht aan de bepaling omtrent het blijven liggen der legakkers. Spr. heeft steeds deze bepaling voorgestaan en zij is steeds gevolgd. Zijn de legakkers er niet dan zullen de voorlanden steeds schade lijden. Spr. stelt dus voor aan het slot van dit art. art. 38, § 1 en 39 alg. regl. op te nemen.

Het amend. niet ondersteund wordende, komt niet in behandeling.

De heer *de Muralt* acht in al. 1 een belangrijk beginsel opgesloten; de Staten zullen straf uitspreken op overtreding van een door den koning goedgekeurd oktrooi, van eene bepaling die eigenlijk behoort tot de wetgevende magt der Staten zelven. Bij art. 36 van het regl. op de veenderijen is bepaald, dat 45 el voorland zullen blijven liggen; hier zal men zich daaraan niet houden. Maar als een ander zich bevoegd acht bij het ontwerpen van een oktrooi bepalingen te maken tot de bevoegdheid der Staten gerekend, of in strijd met het alg. regl. en die bepaling wordt met het oktrooi door den koning goedgekeurd en de Staten willen door eene policie-verordening daaraan kracht geven, dan gelooft Spr., dat de bepaling zelve door hen behoort to worden opgenomen in die verordening. Gedep. St. hadden haar in hun eerste ontwerp overgenomen. Spr. zou in overweging geven, dan de komm. nu zij voorgesteld heeft al de bepalingen van het veenregl. buiten werking te stellen, deze bepaling over te nemen. Spr. vreest, dat men anders een antecedent zal stellen voor de opname van bepalingen in een oktrooi, ook als die zijn lijnregt in strijd met het veenreglement en het nog onbekend is, of de Staten dit al dan niet buiten werking zullen stellen. Spr. acht de Staten de bevoegde magt om te bepalen welk voorland zal moeten blijven liggen; Spr. vertrouwt wel, dat zij zich er meê kunnen vereenigen, maar dan moeten zij het in het door hen vast te stellen bijzonder reglement ook uitspreken.

De heer *Bastert* acht het onnoodig zoodanige bepaling op te nemen als de heer *de Muralt* wil, om geen antecedent te stellen en aan de verg. hare bevoegdheid in deze voor te behouden; Spr. wijst echter op art. 8 van het oktrooi, alwaar bepaald is, dat de voorlanden slechts 20 ellen breed zullen zijn en mitsdien de noodzakelijkheid der opname in het regl. vervalt. Het feit dat een andere autoriteit zich plaatst op het terrein der bevoegdheid van de Staten bestaat toch reeds en wordt door de latere opneming der bepaling niet te niet gedaan. De minister zegt wel in de gevonden briefwisseling, dat hij den koning niet kan aanraden zich te plaatsen op het terrein van de Staten, maar feitelijk is dit toch geschied, en het bestaande veenderij-regl. ter zijde gesteld. Spr. meent dat men in deze een anderen weg had moeten volgen, dat nl. de Staten eerst het veen-reglement niet toepasselijk hadden moeten verklaren en dan had de koning zoodanige bepalingen kunnen maken als hij goed vond.

De heer *v. Beeck Calkoen* merkt op, dat het niet zonder voorbeeld is, dat bijzondere bepalingen die in geoktrooijeerde verveeningen en bedijkingen gelden, door de algemeene bepalingen van het veenderij-regl. worden gebezigd. Hij wijst daarbij op de Mijdrechtsche droogmakerij en de verveening in Loosdrecht. Zeker is het, dat voor droogmakerijen andere bepalingen vereischt worden dan voor die verveeningen waaraan de verpligting van droogmaking niet is verbonden. Zoo zijn b. v. de bepalingen omtrent het onderhouden van legakkers voor de laatstgemelde verveeningen onmisbaar, maar in droogmakerijen doelloos en belemmerend. Wel waren Ged Staten van gedachte, dat het wenschelijk ware geweest, dat de geheele vergunning tot veenen van hoogerhand ware ingetrokken, waardoor de polder onverveenbaar zou zijn geworden, en alzoo zou zijn onttrokken aan de werking van het alg. regl., in welk geval eene geheel nieuwe vergunning zou zijn verleend, waarin al die voorwaarden die tot droogmaking gevorderd worden, zouden zijn opgenomen. Op die wijze kon er, naar het schijnt, geen kwestie zijn van inbreuk op de bevoegdheid der Staten of van strijd tusschen het oktrooi en het prov. regl. Dit is echter niet geschied.

De heer *v. Reede* vraagt, of verhuring op de wijze bij art. 48 van het alg. veenregl. aangegeven, in deze verveening zal worden toegelaten, en, zoo ja, of het dan ook noodig is bij dit artikel hieromtrent bepalingen te nemen. Spr. vraagt ook of binnen den kring der verveening gemeente- of polderscheidingen, kaden enz. gevonden worden, en is dit het geval, of er tot haar behoud ook bepalingen moeten worden opgenomen.

De heer *Cordes* zegt in antwoord op de eerste vraag van den heer *van Reede*, dat door het oktrooi eene geheele nieuwe wijze van administratie in 't leven wordt geroepen, tot dusverre onbekend in dit gewest. Dat op de kaart bedoeld bij art. 4 van 't oktrooi, de grootte van elk perceel zal worden aangewezen, en dat naar evenredigheid van die grootte, elk perceel zal worden aangeslagen; dat het bedrag dier aanslagen betaald moet worden in 1/30 voor die perceelen die oningestoken zijn, en in 1/10 voor de ingestoken perceelen; door dezen maatregel kan geene enkele roede lands meer frauduleus verveend worden en wordt de administratie zeer vereenvoudigd. De eigenaar houdt niettemin het regt om zijn veenslik te verhuren, maar dit blijft eene transaktie tusschen hem en den huurder, hij alleen blijft de aansprakelijke persoon; van deze transaktie behoeft het bestuur zelfs geen kennis te dragen. Wat betreft de tweede vraag van den vorigen Spr., dient tot antwoord, dat de door dien Spr. genoemde objekten op dit oogenblik in deze verveening, zoo als die bedijkt zal worden, niet meer bestaan.

De heer *H. VerLoren* stelt als amendement voor: 1. om achter het woord »onaangeroerd" bij te voegen »of onverveend;" 2. om achter de woorden »te laten" bij te voegen »alsook het gedeelte van de Heinoomsvaart, vermeld bij art. 3 van het oktrooi." Spr. zegt tot toelichting van het eerste, dat in het oktrooi wordt gesproken van het onaangeroerd of onverveend laten. Hij wenscht diezelfde uitdrukking ook in het reglement te bezigen, omdat alsdan het laatste woord eenigzins aanduidt de strekking van het »onaangeroerd" laten. Spreekt men bloot van het niet mogen aanroeren van de bewuste perceelen, dan is dit wel wat al te onbestemd en rekbaar, want iemand die er overloopt raakt ze ook aan. Het luidt dan ook eenigzins zonderling als men in no. 3 van ditzelfde artikel weder een gebod leest voor de koncessionarissen, om daarop, ieder voor zijn slag, eenen dijk te moeten leggen, hetgeen zij toch wel niet zullen kunnen doen zonder ze aan te roeren. Het tweede amend. gelooft Spr. reeds straks voldoende te hebben toegelicht. De vermelding der perceelen, in art. 3 al. 1 aangeduid, heeft hij in zijn amend. niet tevens vermeld, zooals de heer *de Vries* schijnt te vermeenen dat noodig is, omdat het oktrooi geen bepaald verbod inhoudt om die te mogen verveenen, doch wel ten aanzien van de Heinoomsvaart.

De heer *Cordes* antwoordt omtrent het eerste punt, dat de aandacht der komm. juist op het woord *onaangeroerd* is gevestigd geweest, dat zij dit woord van eene zoo uitgebreide beteekenis vond, dat zij daardoor art. 7 van het ontwerp-reglement overbodig achtte, en daarom voorgesteld heeft dat art. te doen vervallen. Wanneer men echter daarbij wil voegen *verveenen*, dan verkrijgt het eerstgenoemde woord eene meer beperkte beteekenis, en wel eene zoodanige die de komm. die niet wenschelijk acht. Wat het 2. punt betreft, dat men bij de toepassing van het woord *onaangeroerd*, op de hierbij bedoelde perceelen geen ringdijk zou kunnen opwerken, acht hij in strijd met de bepaling van het oktrooi, waarbij imperatief is voorgeschreven, dat op die perceelen de dijk zal moeten worden gelegd. Die vrees acht hij alzoo ongegrond.

De *Voorz.* vestigt de aandacht op art. 5 van het oktrooi, waar men leest »onaangeroerd of onverveend." Men kan de beteekenis daarvan nu toch niet willen veranderen.

De heer *Bastert* ondersteunt het gesprokene door den heer *Cordes* Spr. meent dat elke bijvoeging bij een woord van algemeene beteekenis, die beteekenis beperkt. Op die strook kunnen vele verrigtingen plaats hebben die men niet tot verveening zou kunnen brengen, maar die ze ongeschikt zou maken tot dijkstalen voor den ringdijk. Spr. acht voorts de staten geheel bevoegd om andere bewoordingen op te nemen dan in het oktrooi; zij kunnen het oktrooi aanvullen.

De heer *Broers* zegt, dat het woord in de komm. is besproken en er deze juist, om het aangevoerde door den heer *Bastert*, zeer aan gehecht heeft. Na is het woord van zoo verre beteekenis, dat het in redelijkheid al kan bevatten wat noodig is. Spr. stemt ook toe, dat men aan de woorden van het oktrooi niet gebonden is, maar dat de prov. wetgever zoodanige bepalingen kan maken als hij tot uitvoering van de zaak noodig acht.

De heer *G. J. VerLoren* meent dat beide gevoelens kunnen worden vereenigd door in plaats van »of" »en" te lezen.

De heer *Bastert* zou daarin niet kunnen toestemmen en blijft wenschelijk achten, dat het voorstel der komm. worde aangenomen. Spr. verzoekt dus splitsing van het amendement, omdat hij voor het tweede gedeelte zal stemmen.

De heer *H. VerLoren* zegt, dat, hetzij men leest onaangeroerd *of* onverveend, zooals het oktrooi luidt, hetzij onaangeroerd *en* onverveend, zooals het oorspronkelijke ontwerp van Gedeputeerden luidde, echter dit nooit de beteekenis zal hebben van onaangeroerd *dat is* onverveend. Het eerste woord is en blijft van meerderen omvang dan het laatste, maar bij elkander gevoegd zal het duidelijker zijn dat men het eerste

niet in dien uitgebreiden zin neemt als het woord *aanroeren* taalkundig wel zou kunnen hebben, zoodat b. v. iemand die er zich een oogenblik op nederzet om te rusten, *f* 75 boete zou beloopen.

Het 1. amend. wordt alsnu verworpen met 20 stemmen tegen die der HH. *H. VerLoren*, *de Muralt*, *de Kock*, *de Heus*, *v. Beeck Calkoen*, *G. J. VerLoren*, *Pabst* en *Laan*.

Het 2. amend. wordt aangenomen met 21 stemmen tegen die der HH. *Pabst*, *v. d. Poll*, *Story v. Blokland*, *de Vries*, *de Kock*, *v. Beeck Calkoen* en *Broers*.

De heer *de Vries* was voornemens geweest in plaats van het amend. van den heer *VerLoren* voor te stellen om op te nemen »en de gronden opgenomen in art. 3 van het oktrooi."

De *Voorz.* merkt aan, dat daaraan geen gevolg meer kan gegeven worden.

De heer *de Vries* stelt dan voor, achter het aangenomene te voegen »benevens de gronden, enz."

De *Voorz.* meent dat het art. afgehandeld zijnde, niet meer aangevuld of gewijzigd worden kan, tenzij de beraadslaging daarover op nieuw geopend worde.

De heer *v. Hardenbroek* meent, dat, als het in het belang der zaak is, het beter ware de beraadslagingen nu weder te openen, dan later op het art. te moeten terugkomen.

De heer *Cordes* vestigt er de aandacht op, dat niet bepaald verboden is, de hier bedoelde perceelen te verveenen. Dat verbod strekt zich slechts uit tot 10 jaren vóór de sluiting van den ring. De strafbepaling is dus slechts tijdelijk. Wanneer nu voor dien tijd verlof tot verveening wordt gevraagd, tot de toestemming waarvan de mogelijkheid bestaat, omdat het verbod in verband staat met de meer of minder spoedige afwerking van den ringdijk, dan zou deze strafbepaling geheel komen te vervallen.

De heer *de Vries* beantwoordt dit met voorlezing van art. 3, en stelt voor de diskussiën te heropenen, waartoe wordt besloten. Spr. geeft niet toe, dat onderscheid bestaat tusschen deze perceelen en de vaart; voor beiden is exceptie gemaakt, maar voor beide is gelegenheid gelaten verveend te worden. Het eenig onderscheid is dat voor de perceelen tot verveening noodig is de betaling van waarborg- en konsignatiepenningen, terwijl voor de vaart enkel de betaling van konsignatiepenningen gevorderd wordt. Daarom moesten al die gronden ook onder art. 8 worden opgenomen.

De heer *H. VerLoren* kan zich niet vereenigen met de zienswijze van den heer *de Vries*. Het onderscheid tusschen de perceelen, bij art. 3 alinea 1 vermeld, en de overige perceelen in de veenderij en droogmakerij gelegen, bestaat niet daarin, dat de eerstgemelden niet en de overigen wel mogen verveend worden, maar daarin, dat de eerstgemelde perceelen allen, hetzij ze worden verveend, hetzij ze niet verveend worden, op het tijdstip, bij art. 3 aangewezen, door de eigenaren *tegen taxatie* moeten afgestaan worden aan de droogmakerij, terwijl van de laatstgemelde de eigendom van zelf vervalt aan de gezamenlijke geoktroijeerden, *zonder schadevergoeding* voor de eigenaars, die daarentegen pro rato deelen in de opbrengst der verkochte gronden, volgens art. 24 van het oktrooi. Uit art. 3 is alleen af te leiden, dat de aldaar vermelde perceelen na het jaar 1912 niet meer zullen kunnen verveend worden, doch alsdan moeten zij, volgens ditzelfde artikel, aan de droogmakerij zijn overgegaan in eigendom, waardoor van zelf voor de gewezen eigenaars de bevoegdheid tot verveenen is vervallen, welke bevoegdheid voor de overige eigenaars blijft openstaan tot aan het jaar 1923.

De heer *Menso* vraagt, of men misschien niet Heinoomsvaart moet weglaten in plaats van er nog bij op te nemen. Art. 3 van het oktrooi is vastgesteld bij kon. besluit en zullen dus de overtreders krachtens de wet van 1818 worden gestraft met eene geldboete van *f* 10 tot *f* 100. Die straf zal dus toepasselijk zijn als verveend wordt in Heinoomsvaart. Spr. gelooft, dat ieder regter hier de wet van 1818 zal toepassen.

De heer *Bastert* deelt dit gevoelen en heeft het in de komm. voorgestaan; ook hij is van oordeel dat de strafbepalingen op een koninklijk besluit, dit is het oktrooi, vallen onder de wet van 6 Maart 1818, sub No. 1. Dit gevoelen werd in de komm. niet gedeeld. Hij merkt echter aan, dat het dan ook voor het geheele stelsel, niet voor een enkele bepaling moet gelden. Spr. zal gaarne anders worden ingelicht.

De heer *Pabst* vraagt, waarom de Heinoomsvaart van de verveening is uitgesloten.

De heer *v. Bel* merkt op, dat wat de heer *Menso* zegt, ten deele slechts kan toegegeven worden. De wet van 1818 geldt alleen voor alg. maatregelen van inwendig bestuur, waartoe Spr. het oktrooi niet rekent. Dat neemt niet weg, dat in sommige gevallen die wet zal worden toegepast, wanneer namelijk de verveening in strijd mogt zijn met het kon. besl. van 17 Febr. 1819, hetgeen verbiedt, dat men verveent zonder oktrooi, waarmede het verveenen in strijd met een oktrooi in sommige gevallen identisch is. Het kan echter toch nuttig zijn, straffen bij dit reglement te bedreigen, voor zoover de prov. staten nog andere bepalingen hebben gesteld, die moeten worden nagekomen. Zij zijn niet gebonden aan wat in het oktrooi is aangegeven, want het is daarbij even als bijv. in het geval dat de koning koncessie geeft tot aanleg van een weg, wanneer buiten de voorwaarden van het oktrooi, toch het prov. regl. op de wegen van toepassing zal zijn.

De heer *Broers* beaamt dit en voegt er bij, dat in de wet van 6 Maart 1818 uitdrukkelijk wordt gezegd: »ten einde de noodige kracht en klem te geven aan de reglementen, welke de Staten Provinciaal enz." Spr. gelooft, dat ook naar aanleiding van dat art. wel degelijk in het regl. der Staten, strafbepalingen kunnen worden opgenomen.

De heer *H. VerLoren* vermeent eenige toelichting te moeten geven op hetgeen door den heer *van Bel* is gezegd omtrent de jurisprudentie van den hoogen raad. Bij het bedoelde arrest (van 6 Jan. 1852) was in dat oktrooi speciaal met zoovele woorden vermeld, dat bij het niet nakomen van een der voorwaarden, daarbij gesteld voor de toelating tot verveenen, de overtreder zou geacht worden te hebben verveend zonder oktrooi. Op dien grond werd in dat geval door den hoogen raad toegepast het kon. besluit van 17 Febr. 1819 en de straf, vermeld in art. 1 der wet van 6 Maart 1818. In het onderhavige oktrooi komt echter zoodanige bepaling niet voor; daarentegen de bepaling van art. 25 alinea 2. Het is in allen geval geen algemeene maatregel van inwendig bestuur. Ware het als zoodanig te beschouwen, dan zou het nietig zijn, omdat de Raad van State er niet over gehoord is. Ook is het niet in het Staatsblad geplaatst. Bij het aangehaalde arrest heeft de hooge raad dus ook genoegzaam te kennen gegeven, dat dergelijke kon. besluiten, waarbij bloot oktrooi tot verveening wordt verleend, aan dezen of genen polder geene maatregelen van algem. bestuur zijn. Bij het alg. veenreglement voor deze provincie zijn de Staten reeds van hetzelfde sustenu uitgegaan, door bij art. 7 straffen te bedreigen op het veenen tegen de voorwaarden der respektive oktrooijen, aan de veenderijen verleend.

De heer *Cordes* antwoordt den heer *Pabst*, dat het oktrooi gegrond is op eene aanvankelijke overeenkomst tusschen koncessionarissen en waarbij men den lokalen toestand in acht genomen heeft. Nu zou hij meenen, dat het verbod tot het verveenen van het perceel, dat Spr. bedoelt, in verband staat met het maken van den ringdijk, die onmiddellijk aan dit perceel zal grenzen, en later zelfs daarop of daardoor zal gelegen worden, en welke dijk alzoo door de verdere verveening van het bedoelde perceel zou kunnen benadeeld worden.

De heer *Pabst* zegt hierdoor niet beter ingelicht te zijn, maar bedankt voor de opmerking.

De heropende diskussiën worden alsnu gesloten.

Art. 8, 2e gedeelte wordt zonder omvraag aangenomen.

Art. 8, 3e gedeelte

De heer *H. VerLoren* stelt als amend. voor, om achter de woorden »art. 9 van het oktrooi" bij te voegen »of van den bovengrond, bedoeld bij art. 3." Na ondersteuning van het amend. zegt de voorsteller tot toelichting daarvan, dat bij art. 3 bepaald zijnde, dat, indien de daarbij vermelde perceelen door de eigenaars mogten verveend worden, deze alsdan den bovengrond moeten vervoeren ter plaatse, door het bestuur aan te wijzen, daarop eene straf dient gesteld te worden voor het geval de eigenaars dien bovengrond niet brengen te dier plaatse.

De heer *Cordes* meent, dat deze bepaling overbodig is, want in art. 8, sub 3, leest men, dat die boeten zich zullen regelen naar de voorschriften van het bestuur. Spr. is dus van oordeel, dat in het huish. regl. bepaald zal worden, op welke wijze men met den bedoelden bovengrond zal handelen.

De heer *H. VerLoren* bestrijdt de meening van den vorigen Spr., omdat het vervoeren van *bovengrond*, waarvan het amendement spreekt, niet is het opbrengen en aanwerken van *dijkaarde*. Het is toch niet zeker dat het bestuur zal gelasten, dat de bewuste *bovengrond* juist naar den ringdijk zal moeten gebragt worden door de eigenaars. In allen geval kunnen deze nooit door het bestuur verpligt worden om aan den ringdijk te moeten werken volgens art. 9 van het oktrooi, daar alleen de verhoefslaagde ingelanden daartoe verpligt zijn, en de perceelen, bij art. 3 van het oktrooi genoemd, juist van de verhoefslaging zijn vrijgesteld, en als zij door de eigenaars mogten verveend worden, deze daarom aan het bestuur eene schadeloosstelling moeten geven, juist omdat zij het privilegie genieten om niet te behoeven mede te werken aan den ringdijk. Hoe kan dus de bepaling van art. 8, no. 3, van het regl. op hen toepasselijk zijn, daar deze uitsluitend loopt over de wijze, waarop de ringdijk moet gemaakt worden volgens de voorschriften van het bestuur?

Het amend. wordt alsnu in stemming gebragt, waarvan de uitslag is, dat de stemmen staken en de beslissing dus verdaagd wordt tot eene volgende zitting.

Art. 8, 4. gedeelte.

De heer *v. Reede* vraagt, of de komm. der staten de bevoegdheid toekent, dergelijk verbod hier op te nemen, zonder dat een zoodanig verbod als voorwaarde tot verveening in het oktrooi voorkomt.

De heer *de Muralt* vraagt, of men niet in plaats van »te gedoogen" zou moeten lezen: »te doen". Spr. begrijpt, dat als hij die verpligting niet nakomt, het bestuur er voor zal zorgen. Zou hij nu eerst strafbaar worden als hij het niet gedoogde? En niet als hij zelf in verzuim blijft?

De heer *Cordes* antwoordt den heer *van Reede*, dat men hier slechts tijdelijk iets belet, totdat aan de verpligting zal zijn voldaan. Spr. acht die bepaling zeer noodzakelijk.

Zonder omvraag wordt dit onderdeel aangenomen.

Art. 8, 5e gedeelte.

De heer *de Muralt* heeft hier eene soortgelijke aanmerking als op het voorgaande. Hij had deze bepaling willen omkeeren. De komm. schijnt dat punt wel besproken te hebben, want een der leden verkeerde in de onzekerheid, wie men zou verstaan onder de bevoegde magt, waarvan het oktrooi spreekt.

De heer *Broers* vraagt wat de heer *de Muralt* eigenlijk bedoelt.

De heer *de Muralt* zegt, dat, als de persoon, die den dijk moet maken, daarin nalatig blijft, hij niet strafbaar is; hij zal alleen strafbaar worden als hij niet gedoogt dat er door het bestuur voor hem aan voldaan worde bij zijn verzuim.

De heer *Bastert* acht de bezwaren van den heer *de Muralt* niet aanwezig; onder No. 3 is bepaald wat de ingelanden zelven moeten doen, maar nu zullen er ook verveeners zijn die aarde zullen moeten aanbrengen op den eigendom van anderen, en dezen zullen dat moeten gedoogen. Daarop ziet de alinea die nu in behandeling is.

De heer *Pabst* merkt op, dat men door deze bepaling gestraft wordt als men aanvangt voor de aanwijzing is geschied, maar niet als men niet doet wat is voorgeschreven.

De heer *Bastert* zegt, dat art. 9 zegt hoe de ringdijk wezen zal, en art. 10 dat er jaarlijks een deel, door het bestuur te bepalen, van gemaakt zal worden, dus eigenlijk een nadere definitie van de voorschriften die het bestuur zal moeten geven. Art. 8, No. 3 zegt, dat men zich daarbij naar die voorschriften gedragen moet.

De heer *v. Beeck Calkoen* zegt, dat in het oorspronkelijk ontwerp-oktrooi bepalingen waren, behoorende eigenlijk tot een reglement, die heeft men weggelaten, en daaronder behoorde ook deze bepaling. Op verlangen der direktie is de bepaling opgenomen.

De heer *Pabst* zegt, dat het geval zich kan voordoen, dat men geen dijk opwerpt. Men kan zeggen: men is verpligt of niet; maar als men zich verpligt rekent, moet men het volgens de voorschriften van het bestuur doen. Geschiedt het niet zoo, dan is men strafbaar, maar doet men het in het geheel niet, dan zou men niet strafbaar zijn, dit kan zoo niet blijven.

De heer *H. VerLoren* gelooft, dat de opmerking van den vorigen Spr. juist is. Lastgeving of voorschrift van het bestuur *tot* het opbrengen en aanwerken van dijkaarde is iets anders dan een voorschrift *bij* het opbrengen en aanwerken, d. i. van de *wijze*, waarop dat moet geschieden. Men moet niet vergeten, dat strafbepalingen bij de toepassing door den regter steeds moeten geacht worden, te zijn van strikte interpretatie, zoodat hij zijn vrees niet kan verbergen, dat de kantonregter het niet opkomen, om aan den dijk te werken, onstrafbaar zal verklaren. Spr. acht het dus voorzigtig daarop eene bepaalde straf te stellen in het reglement.

De heer *Menso* meent dat het tot opheldering zal dienen, als men weet hoe het opwerpen van den dijk zal geschieden, individueel of gemeenschappelijk.

De heer *Cordes* antwoordt, dat de strook gronds waarop de Dijk moet komen te liggen, door het bestuur wordt aangekocht, ingevolge art. 8 van het oktrooi, dat vervolgens ieder ingeland in evenredigheid tot de uitgestrektheid zijner perceelen op de strook gronds zal worden verhoefslaagd, en deze verpligt is, den Dijk, voor zooverre zijn hoefslag strekt, daar op te werken, ingevolge art. 9 van het oktrooi. — Spr. wijst de heeren *Pabst* en *Verloren* op art. 8, sub 3, van het oktrooi. — Beschouwt hij deze bepaling in verband met art. 10 van het oktrooi, dan gelooft hij niet, dat het bestuur buiten deszelfs bevoegdheid gaat, als het bepaald, dat, zoodra een perceel wordt ingestoken, de daarvan afkomende aarde, op de daarvoor aangewezen hoefslag zal moeten worden gebragt.

De heer *v. Beeck Calkoen* vreest, dat als er gest[illegible] wordt, dat geen veen mag vervoerd worden, i[illegible] laatsten tijd dit belemmerend kan zijn.

De heer *Cordes* zegt, dat die toevoeging heeft plaats gehad, tengevolge eener opmerking van een lid der komm., die mededeelde, dat bij de bekeuring eener overtreding, door den overtreder ter zijner verdediging is aangevoerd, dat geen bovengrond, maar veen, door hem in het water was geworpen; dat dit in het prov. regl. niet is verboden, omdat men niet mag veronderstellen, dat iemand het produkt zijner arbeid, zijn eigen geld in het water zou werpen; niettegenstaande de groote onwaarschijnlijkheid dezer beweering, is de overtreder evenwel vrijgesproken.

De heer *Ram* vereenigt zich met het aangevoerde door den heer *v. Beeck Calkoen* en stelt daarom voor na vervoeren te lezen »zonder toestemming van gedep. St."

De heer *v. d. Poll* gelooft, dat men een verkeerden weg bewandelt. Men wil nu reeds alles voorzien wat over 60 jaren noodig zal zijn, en dat is onmogelijk. Spr. gelooft wel, dat er tegen het einde der verveening geen genoegzame drooggrond zal zijn, maar men kan in dit bezwaar nu reeds onmogelijk voorzien, men dient veel over te laten aan de Staten die dan de zaken zullen regelen.

De heer *Cordes* juicht het voorstel van den heer *Ram*

toe, hij herinnert er aan, wat is voorgevallen bij de diskussiën over het alg. veen-reglement, toen Spr. er voor geijverd heeft, dat geen bovengrond zonder toestemming van ged. St. zou mogen vervoerd worden, en hoe de heer *Ram* toen zijn hevigste bestrijder was. Het is hem aangenaam te vernemen dat die spreker tot inkeer is gekomen. Hij neemt hiervan akte.

De heer *de Muralt* vraagt of die toestemming niet kan worden gegeven door het bestuur.

De heer *Ram* zegt dat hij dit amend. voorgesteld heeft naar aanleiding van een besluit der verg. genomen ter zake van de droogmaking der Tienhovensch-Maarsseveensche plassen.

Eene door de komm. voorgestelde wijziging op het 6e gedeelte wordt zonder omvraag aangenomen even als het amend. van den heer *Ram* en art. 8 7e gedeelte.

De stemming over het geheele art. moet tot eene volgende verg. worden aangehouden, ter zake van het amend. waarop geene beslissing is gevallen.

Art. 9. In de termijnen en volgens de onderscheiden, bepaald bij art. 17 van het oktrooi, zal tot zekerheid der lands-, polder-, binnenlandsche en andere lasten, reëel geheven wordende, alsmede tot goedmaking der administratie-kosten, door de eigenaren, onder den naam van *waarborg-penningen*, moeten worden gestort eene som naar den maatstaf van *f* 350.— per bunder, en onder den naam van *konsignatie-penningen* eene som naar den maatstaf van *f* 175.— per bunder, tot vinding der kosten, die ter uitvoering der bepalingen van het oktrooi en van reglement zullen vereischt worden.

De heer *de Muralt* vestigt de aandacht op het woord »eigenaren" terwijl in art. 18 alg. regl. staat »verveeners." Spr, vraagt of dit eene afwijking is van het alg. regl. en of de vruchtgebruikers en erfpachters ook zouden moeten betalen.

De heer *Cordes* onderstelt, dat de heer *de Muralt* zich geen juist denkbeeld van de zaak maakt als hij zegt, dat in eene veenderij zullen zijn erfpachters en vruchtgebruikers. Spr. meent dat beiden het objekt zelven, ingevolge de bepaling van het burgerl. wetb. weêr moeten opleveren; hier zou dus wel kunnen staan koncessionarissen, maar overigens kan Spr. de gevoelens van den heer *de Muralt* niet deelen.

De heer *Pabst* wijst op art. 2, waaruit blijkt dat het reglem. stemgeregtigden kent die vruchtgebruik hebben.

De heer *Cordes* zegt, dat de bepaling overgenomen is uit het regl. op de waterschappen; maar al ware het eens zoo, dat er een vruchtgebruiker in erfpacht in eene veenderij bestond, dan nog zou hij zijn perceel niet kunnen verveenen, want hij zou het objekt moeten opleveren

De heer *Pabst* acht overname uit een ander regl. geen voldoende reden. Spr. wil niet in de kwestie treden of verveening niet kan toegekend worden aan den vruchtgebruiker.

De heer *de Muralt* is niet voldaan met de verschafte inlichtingen. De bepaling in art. 2 acht Spr. teregt uit het algemeen reglement overgenomen, maar dan moest dat hier ook geschied zijn. Zou nu hier de eigenaar moeten betalen voor den erfpachter? Want dat er erfpachters en vruchtgebruikers zijn, wordt in art. 2 gezegd.

De heer *Cordes* stelt namens de komm. voor te lezen *koncessionarissen* in plaats van eigenaren.

Art. 9 wordt met deze wijziging zonder omvraag aangenomen.

Art. 10. Aan de nalatigen, in de voldoening der waarborg- en konsignatie-gelden op den in art. 17 van het oktrooi en art. 9 van dit reglement bepaalden tijd en wijze, zal door het bestuur dadelijk worden verboden met de verdere verveening voort te gaan, totdat de achterstallige gelden zullen zijn aangezuiverd, onverminderd de bevoegdheid van het bestuur, om de gebrekigen in de betaling tot voldoening te noodzaken, door middel van regten.

De heer *v. Reede* heeft bij de behandeling van art. 8 der komm. de vraag gerigt of zij aan deze vergadering de bevoegdheid toekent, een zoodanig verbod tot verveening in dit reglement op te nemen. Spr. betwijfelt of de Staten die bevoegdheid bezitten wanneer het oktrooi dat verbod als voorwaarde niet bevat, en zulks is niet het geval. Spr. zou gaarne hieromtrent inlichtingen van de komm. ontvangen.

De heer *Broers* meent te moeten opmerken, dat de koning het oktrooi niet onvoorwaardelijk heeft verleend, maar daaraan voorwaarden en bepalingen heeft verbonden, die, ter uitvoering daarvan, nader door de prov. St. moeten worden geregeld en vastgesteld. De koncessie tot verveening wordt niet ingetrokken, maar de uitvoering wordt slechts geschorst tot dat de nalatige aan zijne verpligting zal voldaan hebben, wat van hem blijft afhangen.

De heer *H. VerLoren* merkt op dat bij art. 23 van het algemeene reglement, op de verveeningen geen verbod tot verveenen is bedreigd tegen de achterstallige betalers. Spr. laat in het midden of het ten deze noodig is zoodanig verbod tevens te bedreigen, doch wil alleen aangeven dat in art. 8 n°. 4 van het reglement, aan het bestuur de bevoegdheid is gegeven om de verdere verveening te beletten, doch hier slechts om die te verbieden. Als de ingelanden echter zich daaraan niet storen en blijven voortgaan met veenen, vallen zij dan in eenige strafbepaling van het reglement?

De heer *Cordes* meent, dat het antwoord hierop te vinden is in art. 8 sub 3. Spr. neemt aan, dat ook voor zoodanige bepalingen door het bestuur voorschriften gegeven kunnen worden.

De heer *H. VerLoren* wil niet geacht worden, door zijn stilzwijgen de uitlegging te deelen, door den vorigen spreker aan het bereids aangenomen art. 8 n°. 3 gegeven, te billijken, en acht zich verpligt te verklaren dat hij voor zich niet wil gerekend worden, aan de woorden dier bepaling eene zoo verbazende rekbaarheid toe te kennen, dat het verveenen tegen het verbod van het bestuur, zoude begrepen zijn onder het niet opvolgen der voorschriften van het bestuur, omtrent de wijze waarop de ringdijk moet opgewerkt worden.

Art. 10 wordt aangenomen met 17 stemmen, tegen 7, der HH. *de Muralt*, *de Kock*, *H. VerLoren*, *de Heus*, *Ram*, *Pabst* en *Bastert*.

Art. 11. De over het loopende jaar verschuldigde *waarborg-* en *konsignatiepenningen* en de in art. 16 van het oktrooi genoemde *armengelden* moeten vóór 1 November van elk jaar voldaan zijn.

De heer *de Muralt* heeft tegen dit art. bezwaar; het is overeenkomstig het oktrooi, maar hij meent dat de Staten niet geroepen zijn alle bepalingen daarvan door eenige strafbepaling te konfirmeren; Spr. zou dit punt althans wel buiten het reglement willen laten. Spr. heeft nergens kunnen vinden, dat de Staten krachtens het hun toekomend policieregt kunnen bevelen het opbrengen van gelden voor armbesturen. Hij meent, dat dit niet tot de bevoegdheid der Staten behoort. Spr. heeft te vergeefs naar den grond dier bepaling van het oktrooi gezocht, die een armentax daarstelt, die buiten de reglementatie der Staten moet blijven.

De heer *Cordes* zegt, dat de oorsprong dezer bepaling te vinden is in het navolgende: De veenlieden, die zich in maatschap vereenigd hebben, houden zich overtuigd, dat door verveening vele behoeftigen zich in de gemeente vestigen. Zij zijn daarom uit eigen beweging overeengekomen een bepaald bedrag armengeld voor zekere hoeveelheid gespreide veenslik te betalen, ten einde de armenkassen hunner gemeente te hulp te komen. Dit nu is niets vreemds: dit is bij vele, zoo niet bij alle droogmakerijen geusiteerd. Spr. is daarom van meening, dat nu eenmaal deze bepaling is opgenomen, zij ook moet worden ten uitvoer gelegd, en alles eene regeling vereischt.

De heer *Menso* zegt, dat men niet het armengeld konstitueert, maar alleen vaststelt de wijze van betaling dier gelden.

De heer *de Muralt* zegt dank voor de inlichting, maar meent toch dat de Staten niet alles door policiestraffen behoeven te bekrachtigen wat die koncessionarissen met elkander overeenkomen, vooral als het minder behoort tot de roeping der Staten, gelijk in dit geval

De heer *Broers* merkt nog op, dat de bepaling is eene uitvoering van het oktrooi. Het beginsel van het armengeld wordt dus door deze verg. niet vastgesteld, en nu is bij art. 25 van het oktrooi uitdrukkelijk bepaald, dat, al wat betreft de uitvoering, door de Staten, onder goedkeuring des konings, wordt geregeld

De heer *Pabst* gelooft niet dat de Staten den tijd der betaling van het armengeld moeten bepalen. Maar of zij het doen of niet, die gelden moeten worden betaald met de konsignatiegelden, en dat bepalen de Staten. Spr. acht beter, niets omtrent die armengelden te bepalen, wijl het een gift is en de Staten daaraan geen bepaling moeten toevoegen.

De heer *Broers* zegt dat die gift eene voorwaarde is waarop het oktrooi is verleend, en de staten zijn belast voor de uitvoering der voorwaarden te zorgen.

De heer *de Muralt* stelt voor de woorden dit punt betreffende weg te laten.

Dit amend. wordt aangenomen met 14 stemmen tegen 12 die der HH. *v. Beeck Calkoen*, *Broers*, *de Beaufort*, *Ram*, *v. d. Poll*, *Menso*, *Laan*, *v. Tuyll*, *v. Hardenbroek*, *v. Veersen*, *dePesters*, en *v. d. Poll*.

Het art. wordt zonder omvraag aangenomen.

De heer *Menso* geeft in overweging de diskussien te staken.

Hiertoe besloten zijnde wordt de verg. verdaagd tot morgen ochtend ten 11 ure.

Zitting van Dingsdag 2 December.

Tegenwoordig zijn de HH. *Metelerkamp*, *Laan*, *de Pesters*, *van Tuyll van Zuylen*, *Story van Blokland*, *van Veerssen*, *van der Poel*, *Broers*, *de Beaufort*, *VerLoren van Themaat*, *Cordes*, *de Beaufort*, *v. Beeck Calkoen* en *de Muralt*.

Geen genoegzaam aantal leden aanwezig zijnde, wordt lezing gedaan van de namen der afwezigen en bepaalt de Voorz. de verg. op Donderdag a. s., ten elf ure.

Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

In de zitting van de 2e Kamer van 13 Dec. zeide de heer *v. Voorthuysen* het volgende, omtrent de waterwegen:

»Een woord nog, Mijnheer de Voorzitter. Nu de naam van den heer *Storm Buysing* is genoemd door den Minister, als ware deze waterbouwkundige een voorstander van het werk, ben ik verpligt een woord te zeggen. Toen ik gisteren gesproken had van een deskundige, die door mij was geraadpleegd, vraagden mij enkele leden bij het verlaten van de zaal of ik den heer *Stozm Buysing* had bedoeld en of ik wel wist dat deze gunstig omtrent het plan der doorgraving gezind was geweest. Dit trof mij. Heeft mijne herinnering mij dan zoo bedrogen, dacht ik. Ik meende mij toch zeker te herinneren dat hij tegen dit plan was, en daar ik hem wegens ziekte niet daarover kon spreken, liet ik het verslag van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs bij den uitgever ontbieden: het schoot mij toch gelukkig te binnen dat ik den heer *Buysing* daarover had gesproken in den tijd toen het plan daar was behandeld. En wat vinden wij nu in dit verslag? Daar lezen wij dat in de vergadering van 12 Junij 1862 door den heer *Huet* ter sprake werd gebragt, »de verbinding van Amsterdam met de zee door middel van een kanaal, in eene rigting regthoekig op de kust, en aan de einden met sluizen afgesloten" (uit de volgende bladzijde blijkt dat hij daarmede het plan bedoelde, waarover wij thans handelen), en dat op zijne uitnoodiging om de ambtenaren van den waterstaat om dit te verdedigen, door den heer *Storm Buysing* werd geantwoord: »Het raadslid *Storm Buysing* zegt, dat hij ook nu weder, even als bij de vorige gelegenheid, dat dit onderwerp ter sprake is gebragt, eenigermate door den vorigen spreker is geïnterpelleerd ter zake van een plan, uitgegaan van den raad van den waterstaat; en ook nu zou het wel vreemd kunnen schijnen als hij daarop geheel het stilzwijgen bewaarde. Hij is het eenige lid van dien raad, dat hier aanwezig is; reeds vroeger heeft hij gezegd dat hij *geenszins als verdediger* van het bedoelde plan zou wenschen op te treden, en daaromtrent is hij in geene deele veranderd. Het plan is daarbij vrij wat gewijzigd sedert dien tijd. Men heeft daarbij de *landaanwinning* meer op den voorgrond gesteld en ook de *afsluiting van het oostelijk Y* er in opgenomen. Nu MINDER DAN ooit zou hij de verdediging van het plan willen op zich nemen."

Later zeide dezelfde heer *Storm Buysing*: »Wat overigens het ontwerp van het kanaal betreft, zoo *als het hier thans ligt*, zeer zeker zou de spreker het vaderschap daarvan volstrekt niet willen op zich nemen."

Het blijkt derhalve uit dit verslag dat de heer *Storm Buysing* ten strekste zich heeft verklaard *tegen het plan zoo als het nu wordt voorgesteld* met de *landaanwinning* en de *afsluiting van het oostelijk IJ*.

Indien ik mij nu op iemand kon beroepen als den heer *Storm Buysing*, wiens onafhankelijkheid hier gebleken is, wiens bevoegdheid niemand zal betwijfelen, en die zeker tegen dit Ministerie niet partijdig gezind kan zijn, dan vraag ik, of ik in eene zaak, als deze, waarin de Minister erkent, dat wij veel op de getuigenis van *deskundigen* moeten afgaan, niet allen grond voor mijne technische bezwaren had?"

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.